

EFRO 2007 – 2013

Doelstelling 2 Vlaanderen

Praktische gids subsidiabiliteit van uitgaven

VERSIE JUNI 2010

INHOUDSOPGAVE

1. Algemeen	3
Promotor/copromotor	3
Termijnen	3
Algemene termijnen ontvankelijkheid uitgaven	3
Projecttermijnen	4
Termijn voor verkoop of bestemmingswijziging	5
Termijn voor het bijhouden van administratieve dossiers	5
2. Algemene subsidiabiliteitsregels	5
Algemene regels	5
Niet-subsidiabele uitgaven	7
Wijzigingen en 10%-regel	8
3. Subsidiabiliteitsregels kostenrubrieken	9
Rubriek Investeringen	9
Gebouwen en verbouwingswerken	9
Aankoop van gebouwen	
Oprichting van gebouwen & verbouwingswerken	
Afschrijvingen van gebouwen	
Grond	13
Installaties, machines en uitrusting, meubilair, rollend materieel	14
Immateriële investeringen	16
Rubriek Personeelskosten	18
Rubriek Werkingskosten	26
Rubriek Overhead	29
Rubriek Externe prestaties	30
Rubriek Promotie & publiciteit	31
4. Specifieke thema's	32
Inkomsten	32
Btw en andere heffingen en belastingen	40
Bijdragen in natura	42
Meerkosten gelijke kansen	43
Aankoop van tweedehandsmaterieel	43
Cash betalingen	43
Interne facturatie of kostenverrekening	43
Bank-, financierings- en andere kosten, uitgaven rechtsbijstand	44
Leasing	45
Uitgaven van overheidsdiensten	46
Eigen inbreng (85%-regel)	46
Cheques	47
5. Opsporing en melding onregelmatigheden	47

1. Algemeen

1.1. Promotor / copromotor

De promotor is de rechtstreekse verantwoordelijke voor de uitvoering van het EFRO-project en is enig aanspreekpunt met betrekking tot het project.

Copromotoren voeren bepaalde delen van het project uit en kunnen hiervoor de gemaakte kosten inbrengen in de financiële rapporteringen (via de promotor) en dus een deel van de EFRO-subsidie ontvangen (eveneens via de promotor). De copromotor kan bijgevolg de gemaakte kosten niet factureren aan de promotor, hij kan enkel de gemaakte kosten rechtstreeks inbrengen in de betalingsaanvragen. Als promotor en copromotor een overeenkomst hebben afgesloten met betrekking tot het leveren van bepaalde prestaties en de copromotor factureert zijn prestaties aan de promotor die de facturen vervolgens indient in zijn betalingsaanvraag, dan wordt dit beschouwd als een situatie waar potentieel de wet op de overheidsopdrachten moet nageleefd worden. Als de promotor onder het toepassingsgebied van de wet valt, dan onderzoekt de dossierbehandelaar of de wet is toegepast met betrekking tot het aanduiden van de zogenaamde copromotor voor het leveren van de betrokken prestaties.

Copromotoren moeten altijd door het Comité van Toezicht goedgekeurd zijn.

De Europese regelgeving en de bepalingen opgenomen in deze gids zijn van toepassing zowel voor de promotor als voor de copromotoren, ook als enkel melding gemaakt wordt van de promotor. De promotor verbindt zich door de ondertekening van de projectovereenkomst tot naleving van de regels. De promotor en copromotoren sluiten op hun beurt binnen de 30 dagen na ondertekening van de projectovereenkomst een overeenkomst af waarin de wederzijdse rechten en plichten bepaald worden. Een kopie van deze overeenkomst moet uiterlijk bij de indiening van de eerste rapportering bezorgd worden.

De promotor is verantwoordelijk voor het verzamelen van de gemaakte kosten en bewijsstukken en dient de financiële rapportering in. De behandeling van de rapporten gebeurt op basis van het totaaloverzicht van de kostendetaillering. De promotor moet het deel van de subsidie bestemd voor de copromotor binnen de 30 dagen doorstorten. Dit moet verder gespecificeerd worden in de overeenkomst tussen promotor en copromotor. De copromotor moet ook de nodige input leveren met het oog op de inhoudelijke rapportering.

1.2. Termijnen

1.2.1. Algemene termijnen voor ontvankelijkheid van de uitgaven periode 2007-2013

Begindatum: 01/01/2007

Een uitgave komt niet voor financiering uit de fondsen in aanmerking als zij daadwerkelijk door de eindbegunstigde is betaald vóór de begindatum.

Einddatum: 31/12/2015

Een uitgave komt niet voor financiering uit de fondsen in aanmerking als zij daadwerkelijk door de eindbegunstigde is betaald ná de einddatum.

1.2.2. Projecttermijnen

Bij de goedkeuring van elk individueel project, wordt er een projectperiode bepaald (start- en einddatum), waarbinnen het voorziene project zal worden uitgevoerd.

De factuurdata van ingediende facturen moeten altijd binnen de projectperiode plus 1 maand vallen (d.w.z. tussen startdatum en einddatum plus 1 maand), betaaldata van facturen binnen de projectperiode plus drie maanden. In geval van werkingsprojecten moet er in het bijzonder op gelet worden dat de factuur prestaties betreft die **binnen** de projectperiode vallen.

Startdatum project	Einddatum project
FACTUURDATA	1 maand
BETAALDATA	3 maanden

Het is ook mogelijk dat in het EFRO-project kosten voorafgaand aan de projectperiode zijn goedgekeurd. In voorkomend geval wordt dit vermeld in de projectovereenkomst. Het projectvoorstel omvat welke kosten het betreft en vanaf welke datum deze in aanmerking genomen kunnen worden. Hierdoor is het dus mogelijk kosten in te dienen voor betoelaging waarvan de factuurdatum voor de startdatum van het project valt. De betaaldata van de facturen vallen uiterlijk drie maanden na de projectperiode.

Start voorafgaande kosten	Startdatum project	Einddatum project
FACTUURDATA	FACTUURDATA	1 maand
BETAALDATA	BETAALDATA	3 maanden

Gelet op de uiterste datum voor subsidiabiliteit van de uitgaven moeten projecten met einddatum 31/12/2015 alle facturen effectief betalen vóór deze datum (de bijkomende termijn voor betalingen van 3 maanden na einddatum project is in dit geval niet van toepassing).

Een wijziging van de projectperiode na ondertekening van het contract (latere start, wijziging periode voorafgaande kosten, verlenging van meer dan 3 maanden of eventuele onderbreking) moet door het Comité van Toezicht worden goedgekeurd. Een verlenging

van minder dan 3 maanden kan, mits omstandige motivering, goedgekeurd worden door het Begeleidingscomité.

1.2.3. Termijn voor verkoop- of bestemmingswijziging

De EFRO-bijdrage voor een concrete actie blijft enkel gehandhaafd als die concrete actie tijdens vijf jaar na de voltooiing van de actie geen belangrijke verandering ondergaat:

- die strijdig is met de aard ervan of met de uitvoeringsvoorwaarden die er voor gelden, of die een onderneming of overheidsinstantie onrechtmatig voordeel oplevert, en
- die het gevolg is van hetzij een verandering in de aard van de eigendom van een infrastructuurvoorziening, hetzij de beëindiging van een productieactiviteit.

De promotor stelt de beheersautoriteit op de hoogte van dergelijke wijzigingen. In deze gevallen moeten er desgevallend financiële correcties worden toegepast.

1.2.4. Termijn voor het bijhouden van de administratieve dossiers

De promotor moet tot 3 jaar na de goedkeuring van de afsluiting van het programma door de Europese Commissie de EFRO-dossiers en alle onderliggende documenten en bewijsstukken bijhouden. Voor de programmaperiode 2007-2013 betekent dit concreet tot eind 2022.

2. Algemene subsidiabiliteitsregels

2.1. Algemene regels

Enkel uitgaven in overeenstemming met de bepalingen van onderstaande Verordeningen komen in aanmerking voor EFRO-subsidiëring:

- Verordening (EG) nr. 1341/2008 van 18/12/2008 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van 11/7/2006
- Verordening (EG) nr.397/2009 van 06/05/2009 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1080/2006 van 5/7/2006
- Verordening (EG) nr. 846/2009 van 01/09/2009 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1828/2006 van 8/12/2006

Alle ingediende kosten, eventueel met uitzondering van overhead, moeten rechtstreeks en aantoonbaar bijdragen tot de realisatie van het project. De uitgaven vloeien voort uit een goed beheer van de middelen en betreffen verantwoorde uitgaven. De ingediende kosten mogen op geen enkele wijze dubbel gesubsidieerd of overgefinancierd worden. Enkel daadwerkelijk verrichte uitgaven zijn subsidiabel. De betalingen gebeuren in de vorm van geld, onder voorbehoud van de volgende uitzonderingen: afschrijvingen, indirecte kosten (overheadkosten) en bijdragen in natura. Deze uitzonderingen worden verder nog besproken.

De door de promotor gedane projectuitgaven worden gestaafd met facturen en

betalingbewijzen in de vorm van rekeninguittreksels (of bewijsstukken met gelijkwaardige bewijskracht). Essentieel is dat de promotor kan aantonen dat de uitgaven effectief betaald werden. Een loutere betalingsopdracht is dus niet voldoende gelet op het feit dit geen garantie van betaling inhoudt. Rekeninguittreksels verdienen steeds de voorkeur, echter ook andere bewijsstukken met gelijkwaardige bewijskracht (bv. uittreksels grootboekrekeningen, prints boekhoudkundig/financieel systeem, prints PC-banking) zijn aanvaardbaar mits:

- identificatie opdrachtgever (naam en/of rekeningnummer)
- identificatie begunstigde (naam en/of rekeningnummer)
- verwijzing naar de ter subsidiëring ingediende uitgave (factuurbedrag en/of factuurnummer)
- effectieve betalingsdatum (geen betalingsopdrachten of inboekingen)

Indien de promotor geen rekeninguittreksels aanlevert in het kader van de indiening van zijn rapporten, zal de dossierbehandelaar steekproefsgewijs een aantal rekeninguittreksels opvragen. De dossierbehandelaar zal nagaan of de geleverde stukken met volgens de promotor gelijkwaardige bewijskracht overeenstemmen met de rekeninguittreksels en aldus voldoende garantie bieden als betalingsbewijs. Bij de behandeling van volgende rapporten kan dan verder vertrouwd worden op de geleverde stukken met gelijkwaardige bewijskracht en worden geen rekeninguittreksels meer opgevraagd. In het geval de dossierbehandelaar verschillen zou vaststellen tussen de geleverde stukken en de rekeninguittreksels, kan hij de promotor alsnog vragen alle uitgaven via rekeninguittreksels te bewijzen.

Indien een betaling werd uitgevoerd via een collectieve of globale overschrijving dienen volgende bewijsstukken te worden aangeleverd:

- kopie pagina van het globaal overzicht met de ingediende factuur ter subsidiëring
- kopie laatste pagina globaal overzicht met het totaalbedrag van de globale overschrijving
- kopie rekeninguittreksel (of gelijkwaardig) van betaling van het totaalbedrag

Alle bewijsstukken moeten terug te vinden zijn in de projectboekhouding van de promotor.

Als de wet op de overheidsopdrachten van toepassing was voor de gemaakte uitgave, dan moeten alle relevante gunningsstukken worden bezorgd. Een kopie van de publicatie van de aankondiging van werken/diensten/leveringen, het bestek, het gunningsverslag, de gunningsbeslissing en de toewijzingsbrief moeten minimaal bij de bewijsstukken van de financiële rapportering gevoegd zijn in geval van de standaardgunningsprocedures (aanbesteding en offerteaanvraag). De EFRO-subsidie kan niet volledig worden uitbetaald, als de gunning niet gebeurd is conform de wet op de overheidsopdrachten. In dat geval wordt er een financiële correctie uitgevoerd, die naargelang de ernst van inbreuk kan oplopen tot 100% (dan kan dus geen EFRO-subsidie worden uitbetaald).

Enkel het bedrag van de uitgaven, zoals dat vermeld staat in het door het Comité van Toezicht goedgekeurde project, ingedeeld in verschillende kostenrubrieken (investeringen, personeel, werking, overhead, externe prestatie, promotie en publiciteit) komt voor subsidie in aanmerking.

Om de volledige subsidie te kunnen ontvangen moet de promotor het volledige bedrag van de voorziene uitgaven bewijzen. Als er minder wordt bewezen dan de voorziene totale uitgaven, wordt het goedgekeurde EFRO-percentages toegepast op de lagere gedane uitgaven, waardoor de uitbetaalde EFRO-steun minder zal zijn dan voorzien. In geval van inkomsten moet de promotor ook de totale voorziene EFRO-uitgaven zoals voorzien vóór verwerking van de inkomsten bewijzen.

Algemene regel is dat slechts betaald kan worden wat door de promotor ook effectief wordt aangevraagd. Behoudens correctie van materiële vergissingen past de dossierbehandelaar de ingediende uitgaven niet zelf aan naar boven toe. Indien de promotor meer uitgaven zou kunnen inbrengen, zal de dossierbehandelaar dit desgevallend signaleren met het oog op de volgende rapportering.

Alle afrondingen gebeuren op twee decimalen volgens de normale afrondingsregels (5 of hoger geeft afronding naar boven, bv. 12,365% wordt 12,37%).

Bij investeringsprojecten moet de promotor alle uitgaven gemaakt in het kader van het goedgekeurde EFRO-project indienen, ook al werd het maximum van de goedgekeurde uitgaven en EFRO-steun al bereikt. Het indienen van alle projectgerelateerde uitgaven moet de beheersautoriteit in staat stellen de effectieve realisatie van het EFRO-project te beoordelen. De indiening van dergelijke bijkomende uitgaven geeft in geen geval aanleiding tot uitbetaling van een hogere dan de goedgekeurde EFRO-steun. Als het EFRO-project een onderdeel is van een groter project dan is de promotor verplicht om alle uitgaven rechtstreeks gerelateerd aan de inhoud van het EFRO-projectonderdeel in te dienen.

2.2. Niet-subsidiabele uitgaven

Volgende uitgaven komen in geen geval in aanmerking voor EFRO-subsidiëring:

- uitgaven die niet voldoen aan de in deze gids vastgelegde subsidiabiliteitsregels en – voorwaarden
- uitgaven voor reguliere overheidstaken
- debetrente
- intresten op leningen, kredieten, ...
- boetes
- proceskosten
- geschenken
- uitgaven voor de aankoop van grond voor een bedrag van meer dan 10% van de totale voor steun in aanmerking komende projectuitgaven
- uitgaven voor ontmanteling van kerncentrales
- terugvorderbare BTW
- heffingen en belastingen (met uitzondering van niet-terugvorderbare BTW)
- extra-legale loonuitgaven
- uitgaven voor huisvesting
- presentiegelden, zitpenningen e.d.
- uitgaven niet gebaseerd op daadwerkelijke leveringen of prestaties (bv. vergoeding voor herlocalisatie, bonussen, ...). Een uitzondering is enkel mogelijk in geval van duidelijke vermelding en motivatie in de goedgekeurde projectaanvraag.

2.3. Wijzigingen en de 10%-regel

Als de promotor bij het indienen van de kosten afwijkt van de goedgekeurde voorziene uitgaven per kostenrubriek (bijvoorbeeld: voorziene uitgaven rubriek werking = 100 en ingediende uitgaven rubriek werking = 120), dan kan de dossierbehandelaar beslissen een beperkte afwijking toe te staan. Concreet kan de dossierbehandelaar per rubriek tot maximaal 10% meer uitgaven aanvaarden dan initieel goedgekeurd (maximaal aanvaardbaar onder rubriek werking = 110), mits het bedrag van de totaal goedgekeurde uitgaven niet overschreden wordt (een overschrijding op de ene rubriek impliceert dus een onderbesteding op een andere rubriek om de toegestane overschrijding te compenseren). Dit is de zogenaamde 10%-regel.

De promotor moet dergelijke afwijkingen niet op voorhand melden. De dossierbehandelaar past deze toe bij de behandeling van de financiële rapporteringen. Belangrijke uitzondering: de 10%-regel mag niet worden toegepast op de rubrieken personeelskosten, overhead en op de subrubriek 'grond' binnen de rubriek investeringen.

Voor alle andere afwijkingen is altijd een voorafgaande goedkeuring nodig hetzij door het Begeleidingscomité, hetzij door het Comité van Toezicht. In beide gevallen moet de afwijking schriftelijk worden aangevraagd. Duidelijk moet zijn waarom de wijziging noodzakelijk is, op welke inhoudelijke aspecten de wijziging betrekking heeft, of de wijziging gevolgen heeft voor de indicatoren en wat de gevolgen zijn voor het kosten- en financieringsplan.

Wijzigingen door het Begeleidingscomité:

- verschuivingen tussen kostenposten tot 25% van het oorspronkelijke totale budget (met andere woorden wijziging mogelijk van de initieel voorziene uitgaven van alle rubrieken, maar binnen oorspronkelijk voorziene totale budget)
- bijsturen van acties (incl. communicatieacties);
- bijsturen van indicatoren (output, resultaat, impact, direct bereik en andere meetbare resultaten);
- wijzigen van uitvoeringstermijnen voor zover deze de 3 maand na de voorziene einddatum niet overschrijden.
- ...

Wijzigingen door het Comité van Toezicht:

- verschuivingen tussen kostenposten voor meer dan 25% van het oorspronkelijke totale budget;
- wijzigingen van het EFRO-bedrag (EFRO-% kan maximaal 40% bedragen)
- belangrijke inhoudelijke wijzigingen
- wijzigingen van het financiële plan (cofinancieringen);
- ...

Een wijziging van de initieel voorziene uitgaven van een rubriek moet dus gebeuren door het Begeleidingscomité of desgevallend door het Comité van Toezicht. Dergelijke wijzigingen staan los van de zogenaamde 10%-regel die enkel betrekking heeft op de aanvaarde uitgaven (de initieel voorziene uitgaven worden hier dus altijd behouden, enkel de aanvaarde uitgaven wijzigen). In bovenvermeld voorbeeld zou de promotor

kunnen opteren om de voorziene uitgaven van zijn rubriek werking via het Begeleidingscomité te laten verhogen van 100 tot 120. De dossierbehandelaar kan dan op die 120 eventueel terug de 10%-regel toepassen, zijnde kosten aanvaarden tot 132 (120 + 10%).

Merk op dat aangezien grond nooit meer dan 10% van de totale projectkost kan bedragen, de kostprijs van de subrubriek 'grond' enkel kan worden verhoogd als grond initieel minder dan 10% bedroeg of als het Comité van Toezicht de totaal goedgekeurde uitgaven verhoogt.

De promotor wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van de al dan niet goedkeuring van de wijziging. Deze wordt door de beheersautoriteit ingebracht in het EFRO-beheerssysteem. De controle van de ingediende rapporteringen gebeurt altijd volgens de meest recente projectdefinitie zoals opgenomen in het EFRO-beheerssysteem.

3. Subsidiabiliteitsregels kostenrubrieken

3.1. Rubriek Investerings

De rubriek Investerings omvat volgende subrubrieken:

- Gebouwen en verbouwingswerken (aankoop, oprichting, afschrijving)
- Grond
- Installaties, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel
- Immateriële investeringen

3.1.1. Gebouwen en verbouwingswerken

3.1.1.1. Aankoop van gebouwen

❖ Algemene regel

De aankoop van onroerend goed (in de vorm van bestaande gebouwen en de grond waarop die staan), is subsidiabel als er een rechtstreeks verband bestaat tussen de aankoop en de doelstellingen van het EFRO-project en als onderstaande voorwaarden worden nageleefd.

❖ Voorwaarden

- Een schattingsverslag van een onafhankelijk bevoegde taxateur of een bevoegde officiële instantie waarin de marktwaarde wordt vastgesteld.
- De promotor levert een verklaring af dat voor het betrokken gebouw in de voorbije tien jaar geen nationale of communautaire subsidie verleend is die in geval van medefinanciering van de aankoop door EFRO tot cumulatie van steun zou leiden. In de praktijk moet de promotor deze verklaring van de verkoper verkrijgen (dit kan bijvoorbeeld via de notariële akte).
- Het onroerend goed wordt tijdens een vastgestelde periode voor een vastgestelde bestemming gebruikt. Deze periode voor behoud van bestemming wordt minimaal vastgesteld op 5 jaar en begint te lopen vanaf de voltooiing van het project. Het

Comité van Toezicht kan een langere periode vaststellen.

❖ **Praktijk**

- Het bewijs van de aankoop is de notariële aankoopakte (met datum en handtekeningen). Omdat deze akte enkel wordt verleden als de aankoopprijs en de aankoopkosten zijn betaald, geldt deze akte ook als bewijs van betaling.
- Het bedrag van de aankoop is de subsidiabele kost. Indien echter de aankoopkost meer dan 20% afwijkt van de schattingswaarde, dient de promotor hiervoor een verklaring te geven. De dossierbehandelaar zal deze verklaring desgevallend opvragen. Hij kan de uitgaven beperken tot het bedrag van de schatting indien geen of onvoldoende verklaring van het verschil.
- De notariële kosten inzake de aankoop (provisie-, registratie- en aktekosten en rechten) zijn eveneens subsidiabel binnen de rubriek investeringen.
- De notariële kosten moeten worden bewezen aan de hand van vereffende facturen of met boekingsstukken met vergelijkbare bewijskracht. Het bewijs van betaling moet geleverd worden met een rekeninguittreksel (of gelijkwaardig). Voor betalingen met een cheque moet worden aangetoond dat de cheque effectief van de rekening is gegaan.
- Erelonen (bv. erkende schatter, notaris) die niet afzonderlijk in de rubriek externe prestaties zijn opgenomen, kunnen niet bij investeringskosten worden aanvaard. Als de promotor een aanzienlijk bedrag externe prestaties niet voorzien heeft in de initiële kostendetaillering, dan is het aangewezen een aanpassing van de kostenrubrieken inclusief eventueel een verhoging van het totale budget door het Comité van Toezicht te laten goedkeuren. De creatie van een rubriek externe prestaties zonder verhoging van het totale budget wordt beschouwd als een verschuiving tussen rubrieken en kan door het Begeleidingscomité beslist worden als de wijziging minder dan 25% bedraagt van de totale projectkost.
- Een aankoop van een gebouw is altijd inclusief de grond waarop dit staat. De waarde van de grond dient beperkt te blijven, anders moet de 10%-regel inzake grond worden toegepast (zie lager, punt 3.1.2). Indien nodig zal de promotor worden gevraagd een aparte schatting van gebouw en grond aan te leveren en dit in de fase van de projectgoedkeuring.
- Kleine administratieve kosten in verband met de uitvoering van investeringen (bijvoorbeeld kosten voor bouwaanvragen, publicaties, ...) zijn subsidiabel onder de rubriek investeringen (dus ook wanneer niet uitdrukkelijk goedgekeurd door het Comité van Toezicht) op voorwaarde dat zij rechtstreeks toewijsbaar zijn aan het project.
- Kosten voor verstrekte garanties door een bank of financiële instelling komen in aanmerking als de garanties noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het project.
- Facturatie van grondbelasting is niet subsidiabel.

3.1.1.2. Oprichting van gebouwen & verbouwingswerken

❖ **Algemene regel**

De oprichting van gebouwen en verbouwingswerken is subsidiabel als er een

rechtstreeks verband bestaat met de doelstellingen van het project en mits naleving van onderstaande voorwaarden.

❖ Voorwaarden

- Als de grond waarop het gebouw wordt opgericht geen eigendom is van de promotor, moet er een erfpachtovereenkomst, een recht van opstal of een concessieovereenkomst bestaan tussen de promotor en de eigenaar van de grond.
- De nodige vergunningen moeten verkregen zijn voor de oprichting van het gebouw of de verbouwingswerken, zoals de bouw- en de exploitatievergunning. Als men over deze twee vergunningen beschikt is men wettelijk in orde. De bouwvergunning wordt alleen maar verleend, als men in orde is met alle wettelijke beschikkingen.
- De wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten dient te worden toegepast, als de oprichting van het gebouw of de verbouwingswerken gebeuren door een aanbestedende overheid.

❖ Praktijk

- Het bewijs van de uitgaven gebeurt door middel van vorderingsstaten én facturen. Wettelijke herzieningen kunnen worden aanvaard. Meerkosten of bijkomende werken vallen niet onder deze herzieningen (zie ook praktische gids overheidsopdrachten).
- Het bewijs van betaling wordt geleverd met een rekeninguittreksel (of gelijkwaardig). Voor betalingen met een cheque moet men aantonen dat de cheque effectief van de rekening is gegaan.
- Er wordt nagegaan of de nodige vergunningen zijn verkregen voor de oprichting van het gebouw, zoals de bouw- en de exploitatievergunning.
- Bij de eerste indiening van kosten moet nagegaan worden of de wet inzake de overheidsopdrachten is nageleefd. Een kopie van de publicatie van de aankondiging van werken en/of diensten, het bestek, het gunningsverslag, de gunningsbeslissing en de toewijzingsbrief moeten minimaal bij de bewijsstukken van de financiële rapportering gevoegd zijn in geval van de standaardgunningsprocedures. De EFRO-subsidie kan niet volledig worden uitbetaald, als de gunning niet gebeurd is conform de wet op de overheidsopdrachten. Er wordt dan een financiële correctie uitgevoerd, die naargelang de ernst van inbreuk kan oplopen tot 100% (in dit geval kan dus geen EFRO-subsidie worden uitbetaald).
- Kleine administratieve kosten in verband met de uitvoering van investeringen (bijvoorbeeld kosten voor bouwaanvragen, publicaties, ...) zijn subsidiabel onder de rubriek investeringen (dus ook wanneer niet uitdrukkelijk goedgekeurd door CVT) op voorwaarde dat zij rechtstreeks toewijsbaar zijn aan het project.
- Kosten voor verstrekte garanties door een bank of financiële instelling komen in aanmerking als de garanties noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het project.
- In geval van een investeringsproject kan de laatste betaling pas gebeuren als de volgende documenten aanwezig zijn:

- proces-verbaal van voorlopige oplevering of een verklaring van de architect inzake de goede uitvoering van de werken;
- eindafrekening (de eindafrekening geeft een duidelijk overzicht van herzieningen, meer- en minwerken, verrekeningen als gevolg van aanvullende werken, enz.);
- beslissing van goedkeuring van de eindafrekening (voornamelijk bij openbare besturen).

Indien bepaalde stukken niet of niet op korte termijn kunnen worden aangeleverd, moet de promotor dit motiveren.

- De promotor laat de oprichting van gebouwen soms uitvoeren door een (private) bouwheer. Als echter de promotor onder het toepassingsgebied van de wet op de overheidsopdrachten valt, kan het werken via een private bouwheer niet worden gebruikt om de letter en de geest van de wet te omzeilen. Als bijvoorbeeld een private partner in eigen naam een opdracht ten behoeve van een gemeente laat uitvoeren zal deze partner in dat geval de wet op de overheidsopdrachten moeten toepassen.

3.1.1.3. Afschrijvingen van gebouwen

❖ Algemene regel

Afschrijvingen van onroerende goederen zijn subsidiabel als zij rechtstreeks verband houden met de doelstellingen van het project en mits naleving van onderstaande voorwaarden. De promotor kan bij een investeringsproject er voor opteren (in plaats van aankoop van een gebouw) de afschrijvingskost van een gebouw in te brengen als directe kost in de rubriek investeringen.

❖ Voorwaarden

- Verklaring van de promotor dat de aankoop van de onroerende goederen niet met nationale of communautaire subsidies werd meegefinancierd.
- De afschrijvingen zijn in overeenstemming met de geldende boekhoudregels berekend.
- Afschrijvingen hebben uitsluitend betrekking op de periode waarin de betrokken verrichting wordt meegefinancierd.

❖ Praktijk

- Aankoop en afschrijving van een gebouw kunnen niet tegelijkertijd gefinancierd worden.
- De promotor bezorgt een verklaring inzake aankoop van het gebouw.
- Grond kan niet worden afgeschreven.
- De inspecteur zal bij de 'controle ter plaatse' o.a. aan de hand van de afschrijvingstabellen nagaan of de afschrijvingen correct zijn toegepast.

3.1.2. Grond

❖ Algemene regel

De aankoop van grond komt voor maximaal 10% van de totale subsidiabele uitgaven in aanmerking voor EFRO-steun mits voldaan wordt aan onderstaande voorwaarden. Dit maximum van 10% kan enkel overschreden worden in gemotiveerde en uitzonderlijke gevallen voor acties inzake milieubehoud.

❖ Voorwaarden

- Er moet een rechtstreeks verband bestaan tussen de aankoop van de grond en de doelstellingen van het project.
- Een schattingsverslag van een onafhankelijk bevoegde taxateur of een bevoegde officiële instantie waarin de marktwaarde wordt vastgesteld.

❖ Uitzondering

Uitgaven voor aankoop van grond die meer bedragen dan 10% van de totale subsidiabele projectuitgaven zijn in het kader van acties inzake milieubehoud subsidiabel als aan alle hiernavolgende voorwaarden is voldaan:

- Het Comité van Toezicht heeft een gunstig besluit genomen over de aankoop.
- De grond wordt tijdens een in dat besluit vastgestelde periode voor het vastgestelde doel gebruikt.
- De grond is, behalve in naar behoren gemotiveerde en door het Comité van Toezicht aanvaarde gevallen, niet voor de landbouw bestemd.

❖ Praktijk

- De beperking tot 10% moet in principe gebeurd zijn bij de goedkeuring van het project door het Comité van Toezicht. Als dit niet is gebeurd, zal de dossierbehandelaar deze beperking zelf toepassen.
- Als binnen één project meerdere grondaankopen worden verricht, geldt de 10%-regel per locatie.
- Het bewijs van de aankoop is de notariële aankoopakte (met datum en handtekeningen). Aangezien deze akte enkel wordt verleden als de aankoopprijs en de aankoopkosten zijn betaald, geldt deze akte ook als bewijs van betaling.
- Het bedrag van de aankoop is de subsidiabele kost. Indien echter de aankoopkost meer dan 20% afwijkt van de schattingswaarde, dient de promotor hiervoor een verklaring te geven. De dossierbehandelaar zal deze verklaring desgevallend opvragen. Hij kan de uitgaven beperken tot het bedrag van de schatting indien geen of onvoldoende verklaring van het verschil.
- De notariële kosten inzake de aankoop (provisie-, registratie- en aktekosten en rechten) zijn eveneens subsidiabel.
- De notariële kosten moeten worden bewezen aan de hand van vereffende facturen of met boekingsstukken met vergelijkbare bewijskracht. Het bewijs van betaling moet geleverd worden met een rekeninguittreksel (of gelijkwaardig). Voor betalingen met een cheque moet worden aangetoond dat de cheque effectief van de rekening is gegaan.
- Erelonen (bv. erkende schatter, notaris) die niet afzonderlijk in de rubriek externe

prestaties zijn opgenomen, kunnen niet in de rubriek investeringen worden aanvaard. Als de promotor een aanzienlijk bedrag externe prestaties niet voorzien heeft in de initiële kostendetaillering, dan is het aangewezen een aanpassing van de kostenrubrieken eventueel inclusief verhoging van het budget door het Comité van Toezicht te laten goedkeuren. De creatie van een rubriek externe prestaties zonder verhoging van het budget wordt beschouwd als een verschuiving tussen rubrieken en kan door het Begeleidingscomité beslist worden.

- Facturatie van grondbelasting is niet subsidiabel
- Kosten voor verstrekte garanties door een bank of financiële instelling komen in aanmerking als de garanties noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het project.
- De inbreng van de waarde van grond kan als cofinanciering worden ingebracht, onder dezelfde beperkende voorwaarden als bij de aankoop van grond en onder de voorwaarden die gelden voor een inbreng in natura.

Praktijkvoorbeeld beperking tot 10%:

Promotor legt voor ter goedkeuring:

Grond: 125.000 euro

Andere projectuitgaven: 200.000 euro

Totale uitgaven: 325.000 euro

De grond maakt in dit voorbeeld bijna 40% van de totale projectuitgaven uit en moet dus beperkt worden tot 10%. Ook de totale uitgaven zullen hierdoor verminderen.

Om het aandeel van de grond te bepalen moeten de 'andere' projectuitgaven (= 200.000 euro) gedeeld worden door 9

$\text{Grond} = \text{andere projectuitgaven} / 9 = 200.000 / 9 = 22.222 \text{ euro}$

Het bedrag van de aanvaardbare projectkosten ziet er dan als volgt uit:

Grond: 22.222 euro (10%)

Andere projectkosten: 200.000 euro (90%)

Totaal: 222.222 euro (100%)

Grond maakt nu 10% van de totale projectuitgaven uit. Het EFRO-percentage moet dus op de aangepaste totale kost van 222.222 euro worden toegepast.

3.1.3. Installaties, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel

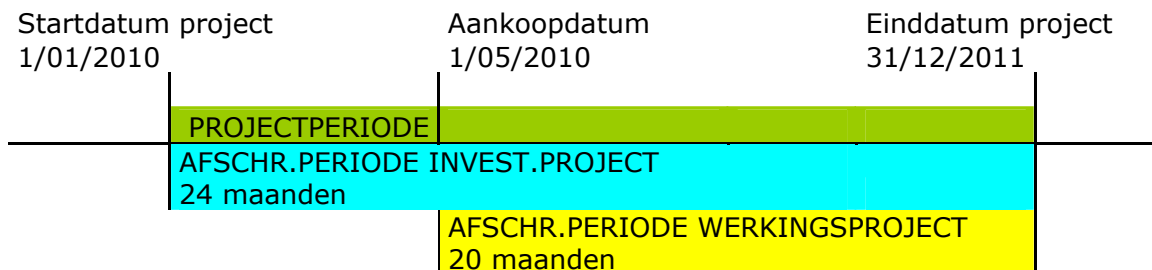
❖ Algemene regel

Installaties, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel zijn subsidiabel op voorwaarde dat er een rechtstreeks verband bestaat met de doelstellingen van het project. Standaard is niet de integrale aanschafwaarde subsidiabel, wel de gebruikskost in afschrijving.

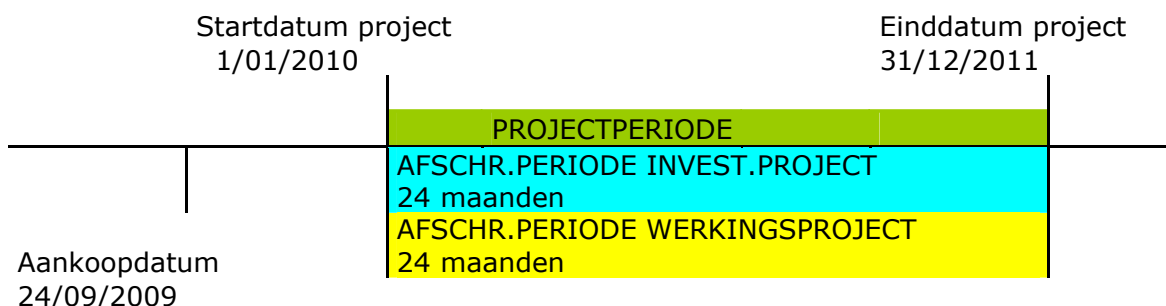
❖ **Praktijk**

- Alle aankopen van duurzame gebruiksgoederen en andere roerende of onroerende goederen boven de 1.000,00 euro excl. btw (per aankoop) moeten volgens geldende afschrijvingsregels afgeschreven worden.
 - Afschrijvingen verlopen bij voorkeur lineair, maar kunnen ook degressief of progressief verlopen. De aard van de afschrijving moet worden meegedeeld in het dossier.
 - De investeringen waarvoor afschrijvingen ingebracht worden mogen niet al gesubsidieerd zijn door een andere vorm van overheidssubsidie.
 - Enkel kosten voor afschrijvingen binnen de projectperiode kunnen ingebracht worden.
 - Afschrijving in een werkingsproject:
 - afschrijvingsperiode: vanaf de aankoop tot het einde van de projectperiode
 - tijdstip van inbrengen van afschrijving: datum aankoop
 - Afschrijving in een investeringsproject:
 - afschrijvingsperiode: de volledige projectperiode
 - tijdstip van inbrengen van afschrijving: datum aankoop
- Het juiste tijdstip van aankoop heeft geen financiële impact voor de promotor.

Voorbeeld: in te brengen afschrijvingsperiode bij aankoop van machine met totale afschrijvingstermijn van 5 jaar

- Afschrijvingen op goederen aangekocht vóór de start van het project zijn mogelijk zover de afschrijvingen nog lopende zijn tijdens de projectduur. Deze kunnen ingebracht worden bij de start van de projectperiode. Afschrijvingen op goederen aangekocht vóór de start van het programma zijn niet mogelijk.

- Het inbrengen van de volledige aankoopwaarde is per uitzondering mogelijk als de volledige investering inherent deel uitmaakt van het project en noodzakelijk is voor de uitvoering ervan. In dit specifieke geval kan de volledige investering in de rapportering worden opgenomen, en dit op het moment van de aankoop. Aankoop en afschrijving kunnen uiteraard niet tegelijk worden ingebracht.
- Gebruikelijke afschrijvingstermijnen op jaarbasis volgens de aard van de activa (promotor kan wel langere termijnen hanteren, geen kortere):
 - gebouwen: min. 20 jaar
 - rollend materiaal, installaties en uitrusting: min. 5 jaar
 - meubilair: 5 jaar
 - kantoorapparaten (telefoon, fax, elektrische rekenmachines e.d.): 3 jaar
 - hard- en software informatica: 3 jaar

Bewijsstukken:

- De vereffende factuur van het af te schrijven materieel (factuur + betalingsbewijs) en een afschrijvingstabel die de aard en de berekening van de afschrijving weergeeft (model op www.efro.be).
- De inspecteur zal bij de 'controle ter plaatse' o.a. aan de hand van de afschrijvingstabellen nagaan of de afschrijvingen correct zijn toegepast.
- Als de investering niet volledig ten behoeve van het project is aangeschaft en gebruikt wordt, moet de promotor een gepaste verdeelsleutel toepassen en deze motiveren.
- Als de promotor een aanbestedende overheid is moet nagegaan worden of de wet op de overheidsopdrachten correct is toegepast.
- Doorverkoop van een goed dat tijdens de projectperiode is aangeschaft en gesubsidieerd moet ter goedkeuring voorgelegd worden aan het Begeleidingscomité en geldt als vorm van inkomsten (ook als al volledig afgeschreven).

3.1.4. Immateriële investeringen

❖ Algemene regel

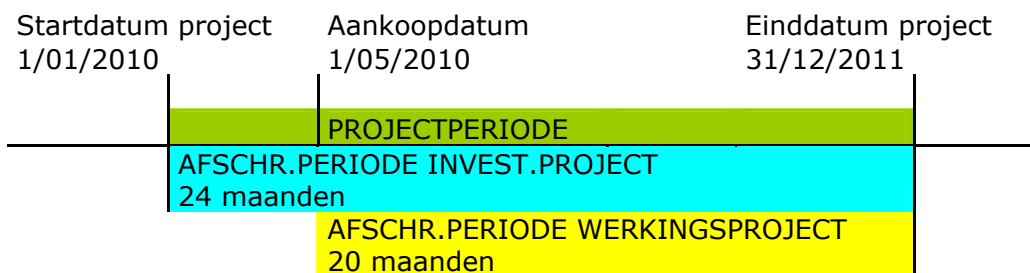
Investerings in immateriële vaste activa (zoals octrooien, licenties, patenten, auteursrechten, merken, goodwill, know how, ...) zijn subsidiabel op voorwaarde dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen deze investeringen en de doelstellingen van het project. Standaard is niet de integrale aanschafwaarde subsidiabel, wel de gebruikskost in afschrijving.

❖ Praktijk

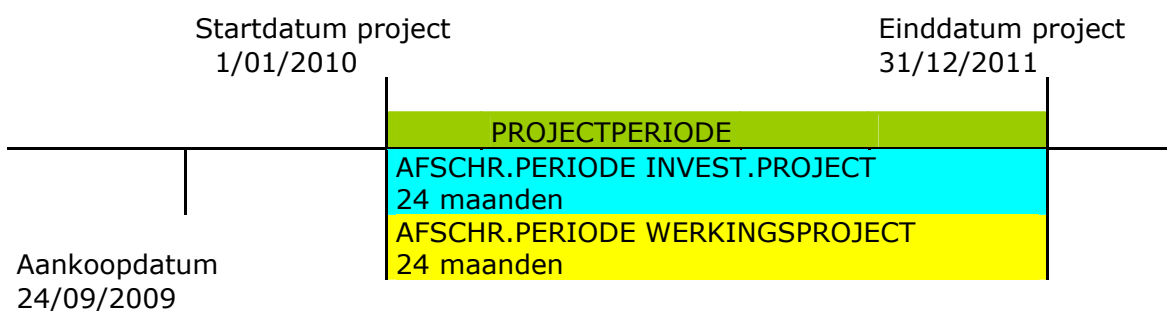
- Afschrijvingen verlopen bij voorkeur lineair, maar kunnen ook degressief of progressief verlopen. De aard van de afschrijving wordt meegedeeld in het dossier;
- De investeringen waarvoor afschrijvingen ingebracht worden mogen niet al gesubsidieerd zijn door een andere vorm van overheidssubsidie.

- Enkel kosten voor afschrijvingen binnen de projectperiode kunnen ingebracht worden.
 - Afschrijving in een werkingsproject:
 - afschrijvingsperiode: vanaf de aankoop tot het einde van de projectperiode
 - tijdstip van inbrengen van afschrijving: datum aankoop
 - Afschrijving in een investeringsproject:
 - afschrijvingsperiode: de volledige projectperiode
 - tijdstip van inbrengen van afschrijving: datum aankoop
- Het juiste tijdstip van aankoop heeft geen financiële impact voor de promotor.

Voorbeeld: in te brengen afschrijvingsperiode bij aankoop met totale afschrijvingstermijn van 5 jaar

- Afschrijvingen op goederen aangekocht vóór de start van het project zijn mogelijk zover de afschrijvingen nog lopende zijn tijdens de projectduur. Deze kunnen ingebracht worden bij de start van de projectperiode. Afschrijvingen op goederen aangekocht vóór de start van het programma zijn niet mogelijk.

- Het inbrengen van de volledige aankoopwaarde is per uitzondering mogelijk als de volledige investering inherent deel uitmaakt van het project en noodzakelijk is voor de uitvoering ervan. In dit specifieke geval kan de volledige investering in de rapportering worden opgenomen, en dit op het moment van de aankoop. Aankoop en afschrijving kunnen uiteraard niet tegelijk worden ingebracht.

❖ Bewijsstukken

- De vereffende factuur (factuur + betalingsbewijs) en een afschrijvingstabel die de aard en de berekening van de afschrijving weergeeft (model op www.efro.be).
- De inspecteur zal bij de 'controle ter plaatse' o.a. aan de hand van de afschrijvingstabellen nagaan of de afschrijvingen correct zijn toegepast.
- Als de investering niet volledig ten behoeve van het project is aangeschaft en gebruikt wordt, moet de promotor een gepaste verdeelsleutel toepassen en deze motiveren.
- Doorverkoop van immateriële vaste activa die tijdens de projectperiode zijn aangeschaft en gesubsidieerd moet ter goedkeuring voorgelegd worden aan het Begeleidingscomité en geldt als vorm van inkomsten (ook indien al volledig afgeschreven).

3.2. Rubriek Personeelskosten

❖ Algemene regel

De loonkosten van het personeel rechtstreeks bij de inhoudelijke uitvoering van het EFRO-project betrokken, zijn subsidiabel en dit in verhouding tot de tijd die zij aan het EFRO-project besteden, met een minimum van 5%VTE. Het bijhouden van een sluitende tijdsregistratie is verplicht. Enkel de wettelijk verplichte kosten voor de werkgever zijn subsidiabele uitgaven (geen extra-legale loonkosten).

❖ Praktijk

Subsidiabel

- de directe brutosalariissen van bedienden en/of brutolonen van arbeiders met inbegrip van de wettelijke verplichte werkgeversbijdragen (RSZ werkgever)
- de kosten van een zaakvoerder of zelfstandige (zie punt bijzondere gevallen)
- het vakantiegeld (zie punt bijzondere gevallen)
- de eindejaarspremie
- kosten voor woon-werkverkeer met openbaar vervoer, fiets, eigen wagen
- de arbeidsongevallenverzekering / wettelijke verzekering
- de vakbondspremie
- maaltijdcheques (enkel aandeel werkgever)
- ecocheques (enkel aandeel werkgever)
- beheerskosten sociaal secretariaat
- geneeskundig onderzoek
- RSZ Fonds Sluiting Ondernemingen (FSO)
- solidariteitsbijdrage student
- haardvergoeding/standplaatsvergoeding

Niet subsidiabel

- uitgaven voor extralegale voordelen zoals groepsverzekeringen, extralegaal pensioen, hospitalisatieverzekering, ...(deze kosten zijn onder geen enkele rubriek subsidiabel). Als bepaalde kosten voor een promotor niet als extralegaal te beschouwen zijn, moet deze promotor dit aantonen (bv. op basis van goedgekeurde CAO of rechtspositieregeling).
- beroepskledij, verzekering burgerlijke aansprakelijkheid, ... (deze kosten kunnen wel

- onder andere rubrieken worden ingediend)
- loonkosten voor loutere 'supervisie' (meestal door de directie)
 - voorzieningen voor sociaal passief
 - ereloonnota's van architecten e.d. (in te dienen onder de rubriek externe prestaties)

Te verstrekken informatie

Het goedgekeurde projectvoorstel omvat minimaal volgende informatie per personeelslid:

- in dienst, aan te werven, detachering of uitzendarbeid
- naam: indien gekend, anders vermelding N.N.
- functie of taakbeschrijving
- overheidspersoneel of niet (statutair/contractueel)
- niveau en anciënniteit, specifieke ervaring of specialisatie inclusief verantwoording
- raming van de brutojaarloonkost **volgens het arbeidscontract**
- het arbeidsregime volgens het arbeidscontract
- raming van de tijdsbesteding in het kader van het EFRO-project: uitgedrukt % VTE (= theoretisch affectatie %), met een minimum van 5% VTE of 1 dag/maand (gemiddeld over de projectperiode)
- periode waarop de tijdsbesteding slaat, uitgedrukt in aantal maanden
- raming van de subsidiabele personeelskost: brutojaarloonkost * affectatie %

Maandelijkse aanrekening & affectatie van weddes

De personeelskosten worden standaard per maand aangerekend (op basis van de maandelijkse loonfiches) en indien van toepassing moet met de affectatie van het personeelslid op het project (bv. 50%) rekening gehouden worden.

Opgelet! In de financiële rapportering moet niet het door het Comité van Toezicht goedgekeurde geraamde theoretische affectatie percentage (zoals opgenomen in het projectvoorstel) worden gehanteerd, maar het reële affectatiepercentage. De dossierbehandelaar bepaalt het reële affectatiepercentage op basis van de reële prestaties (inclusief verlof en wettelijke ziekte) zoals aangegeven in de tijdsregistratie. De totale goedgekeurde personeelskost kan nooit overschreden worden, maar de verdeling van de personeelskost over de verschillende personeelsleden kan enigszins afwijken van de goedkeuring. In de praktijk werkt een personeelslid bv. niet constant halftime, maar meer bij piekmomenten of bij vervanging van een zieke collega (de zieke collega zal minder presteren dan initieel voorzien). Als de goedgekeurde raming van de tijdsbesteding significant verschilt van de reële situatie wordt het de promotor aangeraden een wijziging te laten goedkeuren door het Begeleidingscomité of Comité van Toezicht.

Jaarlijkse aanrekening van weddes of aanrekening over meerdere maanden

Personeelskosten worden standaard en bij voorkeur per maand afgerekend. Het is echter mogelijk voor de promotor om, indien gewenst, de personeelskosten af te rekenen op basis van jaarloonfiches. Personeelskosten moeten dan maar één maal per jaar bewezen worden en zullen ook maar één maal per jaar EFRO-subsidie ontvangen (indiening in één kostenlijn). Het gewogen gemiddelde van de reële affectatiepercentages van de verschillende maanden moet dan toegepast worden op de subsidiabele loonkost (maandelijkse tijdsregistraties blijven in ieder geval verplicht). Een bijkomende toelichting (b.v. Excel file) zal noodzakelijk zijn om de samenstelling van de personeelskost te verduidelijken. Deze toelichting moet zowel digitaal als per post aangeleverd worden. Dezelfde werkwijze geldt voor een aanrekening over meerdere maanden in plaats van over het volledige jaar.

Voorbeeld berekening gewogen gemiddelde:

Maand A: brutoloon 3.000 EUR, RSZ 1.000 EUR, andere 100 EUR aan affectatie 6%

Maand B: brutoloon 5.000 EUR, RSZ 2.000 EUR, andere 100 EUR aan affectatie 80%

Op te nemen in de kostenlijn:

- brutoloon: 8.000 EUR (som)
- patronale RSZ: 3.000 EUR (som)
- andere: 200 EUR (som)
- affectatie: 52,91% (gewogen gemiddelde)
=> (totale kost A x 6% + totale kost B x 80%) / totale kost A & B
=> (4.100 EUR x 6% + 7.100 EUR x 80%) / 11.200 EUR

Jaarlijkse aanrekening vakantiegeld en eindejaarspremie

Bepaalde personeelskosten, zoals eindejaarspremie en vakantiegeld (zie ook punt b.4 bij bijzondere gevallen), bestaan uit een eenmalig bedrag. Als het personeelslid geen volledig jaar aan het project heeft gewerkt, moet dit bedrag pro rata verminderd worden. Als het personeelslid niet fulltime voor het project heeft gewerkt, moet dit bedrag opnieuw pro rata verminderd worden. Enkel als het personeelslid fulltime en het hele jaar aan het EFRO-project werkt moet geen verdeelsleutel gebruikt worden. Hier moeten dus mogelijks twee verdeelsleutels worden toegepast:

- de tijd die aan het project is besteed (bv. april t/m december zijnde 9/12)
- de affectatie van het personeelslid op het project (bv. halftime zijnde 50%)

Opgelet! In de financiële rapportering zullen deze eenmalige kosten in één welbepaalde maand opgenomen zijn (vakantiegeld doorgaans in mei en eindejaarspremie in december). Als verdeelsleutel moet hier niet het reële affectatie percentage voor die bewuste maand worden gehanteerd, maar wél het door het Comité van Toezicht goedgekeurde geraamde theoretische affectatiepercentage (zoals opgenomen in het projectvoorstel). In geval van sterke afwijkingen tussen gemiddelde van de reële affectatiepercentages en het theoretische percentage, kan geopteerd worden om te werken met het gemiddelde van de reële percentages. Dit moet geval per geval beoordeeld worden (bv. bij een projectstart in maart, kan het gemiddelde van de reële affectaties van maart tot en met mei weinig representatief zijn voor toepassing op het vakantiegeld in mei en kan men kiezen voor toepassing theoretisch percentage, terwijl een gemiddelde over de maanden maart tot en met december wel significant kan verschillen van het theoretische percentage).

De behandelaar moet altijd nagaan of het aantal ingediende VTE overeenkomt met het goedgekeurde project (er kunnen niet meer VTE worden ingediend ter subsidiëring dan goedgekeurd). Iedere wijziging inzake aantal VTE moet door het Comité van Toezicht of Begeleidingscomité worden goedgekeurd. De 10%-regel is niet van toepassing op personeelskosten.

Indien de bij rapportering ingediende personeelsleden verschillen van de in de projectaanvraag goedgekeurde personen, dient de promotor een kort overzicht toe te voegen van oorspronkelijke en vervangende personeelsleden.

De personeelskosten moeten altijd binnen de goedgekeurde projectperiode vallen (behoudens apart goedgekeurde kosten voorafgaand aan de projectperiode). Bijvoorbeeld: in geval een project loopt van 1 januari 2008 tot 31 december 2009, dan mogen de lonen van het personeel van december 2007 in geen geval worden aanvaard.

Personeelskosten mogen niet zomaar worden verwisseld met externe prestaties en dat in het kader van de 15% overheadkosten (uitzondering: zie detachering bij punt bijzondere gevallen).

Tijdsregistratie

Een systeem van sluitende tijdsregistratie voldoet aan volgende eisen:

- De tijdsregistratie gebeurt voor een volledige maand met registraties van activiteiten per halve dag (model tijdsregistratie op www.efro.be)
- Er wordt voor alle bij het project betrokken personeelskosten een tijdsregistratie bijgehouden, die aansluit op het door de betrokken persoon volgens arbeidsovereenkomst te maken aantal uren. Voorbeeld: als een persoon een aanstelling heeft van 32 uur per week, dan moet de tijdsregistratie gebaseerd zijn op 8 halve dagen.
- De activiteiten verricht in het kader van de uitvoering van het project worden vermeld. Het is handig in de tijdsregistratie dezelfde onderverdeling van projectactiviteiten te hanteren als in het goedgekeurde projectvoorstel. Op deze manier kunnen de verrichte activiteiten snel gekoppeld worden aan de goedgekeurde activiteiten.
- Indien geen fulltime projectactiviteit worden de overige uren blanco gelaten.
- Wettelijk verlof en ziekte waarbij de loonkost ten laste van werkgever is worden eveneens vermeld in de tijdsregistratie.
- Projectactiviteiten (uitgedrukt in dagen) ten opzichte van totaal aantal te presteren dagen in de maand verminderd met verlof en ziekte, geven een reëel affectiepercentage voor de betrokken maand.
- Het reëel affectiepercentage is steeds kleiner of gelijk aan het tewerkstellingspercentage (maximum 100% indien uitsluitend tewerkstelling op EFRO).
- Recuperatiedagen als gevolg van de uitvoering van het EFRO-project zijn subsidiabel en worden gelijkgesteld met gepresteerde dagen (betaalde overuren zijn niet subsidiabel).
- Zowel de medewerker als de directe leidinggevende moeten de tijdsregistratie tekenen en dateren.
- Indien voldoende gedetailleerd kan de promotor een eigen registratiesysteem hanteren, mits berekening van het reële affectiepercentage conform het model tijdsregistratie op www.efro.be
- Tijdsregistratie is niet verplicht in het kader van Technische Bijstand.

Bewijsstukken:

- Het arbeidscontract (verplicht mee te sturen bij eerste indiening loonkosten)
- De maandelijkse/jaarlijkse loonfiche(s) of enig ander stuk met vergelijkbare bewijskracht waaruit het brutoloon op ondubbelzinnige wijze kan worden vastgesteld is het minimale vereiste bewijsstuk (geen 'interne' documenten personeelsdienst).
- Indien andere looncomponenten (bv. RSZ werkgever) niet via de loonfiche of gelijkgesteld stuk bewezen kunnen worden, dient de berekeningswijze te worden toegevoegd aan de bewijsstukken (zowel digitaal als op papier).
- In geval bepaalde onderdelen van de gedeclareerde personeelskost het resultaat zijn van berekeningen (bv. samenstelling 'andere' of rapportering van verschillende maanden van een personeelslid in één kostenlijn), dient steeds de berekeningswijze te worden toegevoegd aan de bewijsstukken (zowel digitaal als op papier).

- DIMONA-registratie (bij indiensttreding + wijzigingen).
- Voor loonkosten is er geen bewijs van betaling nodig. De werkgever is wettelijk verplicht om de werknemers tijdig te betalen.
- Een ondertekende tijdsregistratie met de tijdsbesteding per halve dag van alle personeelsleden moet bij elke betalingsaanvraag verplicht aanwezig zijn.
- Als projectmedewerkers op verschillende EFRO-projecten tewerkgesteld zijn, moet de promotor een overzicht bijvoegen waaruit de verdeling van de arbeidstijd van de projectmedewerkers over de verschillende projecten blijkt. Dit overzicht moet in elk van de betrokken EFRO-dossiers opgenomen zijn.
- Indien van toepassing: overzicht met oorspronkelijke personeelsleden en vervangers.
- Indien de werkgever verminderingen, premies en dergelijke ontvangt die de effectieve loonkost verlagen, dan dienen deze in mindering gebracht te worden (vermindering RSZ-bijdrage werkgever, ...). **Uitzondering:** Het belastingvoordeel verkregen via niet door te storten bedrijfsvoorheffing (voornamelijk bij tewerkstelling van wetenschappelijk personeel in onderzoeksprojecten) dient niet in mindering gebracht te worden op de subsidiabele loonkost aangezien de wet bepaalt dat dit belastingvoordeel verplicht opnieuw moet geïnvesteerd worden in nieuwe onderzoeksprojecten.

❖ **Bijzondere gevallen**

a) Verlof

Het wettelijk verlof mag in de tijdsregistraties vermeld worden en zal geen negatieve invloed hebben op de bepaling van de werkelijke prestaties van het personeelslid.

b) Vakantiegeld

b.1) Vakantiegeld bedienden

Het vakantiegeld is gebaseerd op het loon van het lopende jaar n en de prestaties van het jaar n-1.

- 'enkel vakantiegeld'

De bediende die vakantie neemt, ontvangt van zijn werkgever op de gebruikelijke datum zijn normale wedde d.i. loon dat gewoon doorloopt.

- 'dubbel vakantiegeld'

Voor een bediende met vaste wedde: de bediende heeft bovenop het enkel vakantiegeld ook recht op 'dubbel vakantiegeld', ook uitbetaald door de werkgever. Per gewerkte en/of ermee gelijkgestelde maand in jaar n-1, 1/12 van 92% van de bruto maandwedde. Voor 12 maanden tewerkstelling of ermee gelijkgestelde dagen is dit 92% van de bruto maandwedde.

Voor een bediende zonder vaste wedde: Het 'dubbel vakantiegeld variabel loon' wordt berekend op basis van de gemiddelde bezoldiging van de 12 maanden die onmiddellijk de vakantiemaand voorafgaan.

In principe moet het vakantiegeld uitbetaald worden op het moment dat de hoofdvakantie wordt opgenomen. In de praktijk wordt om praktische redenen voor één betalingstijdstip geopteerd, veelal samen met de loonberekening van de maand mei.

- 'vakantiegeld uit dienst'

De werkgever moet het vakantiegeld afrekenen op het ogenblik dat een bediende uit dienst gaat.

- 'inhouding vakantiegeld'

Bijdrage aan de sociale zekerheid van de werknemer. (13,07% van dubbel vakantiegeld)

b.2) Vakantiegeld overheids personeel

Bij overheids personeel (federale overheid, Vlaamse overheid, provincie- en gemeentebesturen) wordt het vakantiegeld geleidelijk opgetrokken tot 92% van de bruto maandwedge. In geval van onvolledige prestaties wordt het vakantiegeld toegekend pro rata de geleverde prestaties in de referentieperiode (= voorafgaand kalenderjaar). Het vakantiegeld wordt betaald van 1 mei af en uiterlijk op 30 juni.

b.3) Schoolverlaters

Buiten hun normale vakantie, berekend op de werkdagen gepresteerd in het vakantiedienstjaar, kunnen schoolverlaters aanspraak maken op aanvullende vakantie (zowel dagen als geld).

b.4) Behandeling 'vakantiegeld'

- Vakantiegeld is subsidiabel binnen de rubriek personeelskosten.
- Dubbel en aanvullend vakantiegeld én vakantiegeld uit dienst zijn aanvaardbaar voor EFRO-subsidies. 'Inhouding vakantiegeld' moet niet in mindering gebracht worden vooraleer de EFRO-steun te berekenen. Deze inhouding is immers een bijdrage van de werknemer aan de sociale zekerheid en is dus betaald door de werkgever.
- Soms wordt per maand een provisie/voorschot voor vakantiegeld uitbetaald. Wanneer de dossierbehandelaar deze provisie (18,8% van het bruto maandloon) aanvaardt dan mag geen EFRO-steun gegeven worden op het 'dubbel vakantiegeld' dat meestal op de loonfiche van de maand mei staat (anders zou vakantiegeld dubbel gesubsidieerd worden).
- Bij de behandeling van het vakantiegeld houdt de dossierbehandelaar desgevallend rekening met het aantal gepresteerde maanden in het kader van het project in het jaar van ontvangst van het vakantiegeld en met het goedgekeurde (m.a.w. theoretische) affectatiepercentage. Het vakantiegeld kan dus enkel volledig aanvaard worden als het personeelslid voltijdse prestaties levert in het kader van het project gedurende het ganse jaar.
- Praktijkvoorbeeld: halftijds personeelslid tijdens projectperiode 01/01/07 – 30/9/08.

Vakantiegeld (loonfiche mei 2007): 1.200 euro

=> aanvaardbaar: 600 euro (personeelslid werkt halftime gedurende gans 2007)

Vakantiegeld 2008 (loonfiche mei 2008): 1.200 euro

=> aanvaardbaar: 450 euro (personeelslid werkt slechts halftime + slechts 9 maanden in 2008 dus 9/12)

- Bijzondere aandacht is nodig indien een personeelslid uit dienst treedt vóór het einde van het project aangezien dan een correctie nodig kan zijn op het reeds aanvaarde vakantiegeld. Voorbeeld: vakantiegeld voltijds personeelslid volledig aanvaard in mei => uit dienst 01/09/2010 => vakantiegeld is slechts voor 8/12 aanvaardbaar ipv volledig

- In geval een personeelslid in dienst treedt tijdens de projectperiode, dient met eventuele negatieve bedragen als gevolg van regularisatie 'uit dienst' van vorige werkgever rekening te worden gehouden.

c) Zaakvoerder of zelfstandige

Als het loon van een zaakvoerder/zelfstandige als promotor niet wordt 'opgevraagd', dan blijft het geld in de onderneming. De promotor moet dit dan ook duidelijk kunnen aantonen in zijn boekhouding. Vanaf het moment dat er toekenning is van loon (m.a.w. loonfiche) is er een boeking in de boekhouding. Als dit loon niet wordt opgenomen dan wordt een schuld geboekt van de onderneming ten opzichte van de zaakvoerder.

d) Ontslag

Er kunnen geen loonkosten worden aanvaard zonder geleverde prestaties. Bij ontslag van een personeelslid is de opzegvergoeding/verbrekingsvergoeding enkel subsidiabel als er tijdens de opzegtermijn verder gewerkt wordt. De uitbetaling van vakantiegeld en eindejaarspremie komt in aanmerking voor de gewerkte periode. Slechts de loonkosten van één persoon zijn aanvaardbaar, d.w.z. de opvolger kan pas betoelaagd worden ná vertrek van het betrokken personeelslid.

e) Zwangerschapsverlof

Bij zwangerschapsverlof kan enkel de loonkost ingebracht worden effectief gedragen door de werkgever. Volgende situaties zijn mogelijk:

- Statutairen overheid: loon betaald door werkgever => subsidiabel
- Contractuelen overheid: loon betaald door ziekenfonds => niet-subsidiabel
- Privé sector: loon betaald door ziekenfonds => niet-subsidiabel

De loonkosten van de eventuele vervanger of interimkracht zijn aanvaardbaar.

f) Detachering

Verschillende vormen van detachering zijn mogelijk, in te brengen in de rubriek personeel. Detachering kan geenszins gebruikt worden om de wet op de overheidsopdrachten te omzeilen.

Bewijsstukken: arbeidscontract, detacheringsovereenkomst, tijdsregistraties, loonfiches.

1/ Persoon X wordt gedetacheerd naar de promotor en de promotor draagt de loonkost

Deze loonkost moet ondergebracht worden in de rubriek personeelskosten (ook als facturen in plaats van loonfiches ingediend worden). Als het gedetacheerde personeelslid ook fysiek tewerkgesteld is bij de promotor, dan zijn overheadkosten op deze personeelskosten mogelijk.

2/ Persoon X wordt gedetacheerd naar de promotor en de promotor draagt de loonkost niet

De loonkost wordt nog altijd gedragen door de oorspronkelijke werkgever. Als deze

werkgever copromotor is, dan kan deze de loonkosten op de gebruikelijke manier indienen (onder personeelskost copromotor) en er EFRO-steun op ontvangen. Als de werkgever een externe partij is en de loonkost op geen enkele manier zal gerecupereerd worden, dan kan de detachering beschouwd worden als cofinanciering van het project in de vorm van een bijdrage in natura voor de promotor (zie punt 4.3. Bijdrage in natura).

g) Overheidspersoneel (zie ook punt 4.10. Uitgaven van overheidsdiensten)

Uitgaven van overheidsdiensten kunnen in aanmerking komen voor EFRO-steun wanneer de overheid zelf promotor is van een specifiek project dat additioneel is aan het reguliere beleid. In dit kader kunnen loonkosten van overheidspersoneel worden gesubsidieerd.

Volgende gevallen kunnen zich voordoen.

1/ Nieuwe contractuele ambtenaren worden specifiek voor de uitvoering van het EFRO-project in dienst genomen

Het arbeidscontract vermeldt idealiter dat de medewerker specifiek aan het project toegewezen wordt. Anders moet dit aangetoond worden via andere bewijsstukken.

2/ Bestaande ambtenaren worden ingezet voor de uitvoering van het EFRO-project

Om de subsidiëring van regulier overheidspersoneel te kunnen uitsluiten, moet er over gewaakt worden dat deze ambtenaren steeds vervangen worden door nieuwe contractuele personeelsleden voor het uitvoeren van hun oorspronkelijke reguliere taken (m.a.w. nieuwe aanwervingen en géén interne verschuivingen). In het kader van de controle op stukken moet de promotor hiervoor een verklaring op eer geven. Een afwijking is enkel mogelijk in het uitzonderingsgeval dat een bestaande contractuele ambtenaar is aangeworven op projectbasis (vervult geen reguliere taken maar wordt stelselmatig ingezet in het kader van de uitvoering van projecten).

h) Uitzendarbeid

Uitzendarbeid kan aanvaard worden als personeelskost (niet als externe prestatie). Het totale factuurbedrag is subsidiabel (eventueel aangerekende coëfficiënt op de wedde is wettelijk). Uitzendarbeid wordt vaak gebruikt om tijdelijke personeelstekorten op te vangen en is moeilijk te voorzien bij de opmaak van het projectvoorstel. Het is dan ook mogelijk uitzendarbeid te aanvaarden zonder dat dit specifiek voorzien werd bij de goedkeuring. Het totaal van de rubriek personeel kan hierdoor echter niet wijzigen.

i) Ziekteverlof

Zolang de loonkost van de zieke ten laste van de werkgever valt, kunnen deze kosten ingebracht worden. De ziekteperioden moeten dan ook vermeld worden op de tijdsregistratie. De eventuele vervanger komt ook in aanmerking voor subsidiëring (aparte tijdsregistratie noodzakelijk).

j) Premies

Alle werkgelegenheidspremies (bv. integratiepremie, gesco-premie, ...) die rechtstreeks en definitief ten goede komen aan de promotor en een verlaging van de loonkost met zich meebrengen, moeten op de personeelskosten in mindering worden gebracht.

De verrekening van premies ontvangen op kwartaalbasis gebeurt bij voorkeur door de ontvangen premie te verdelen over de kostenlijnen met de betrokken maandlonen. Bijvoorbeeld: eind maart betaling premie 750 EUR voor 1ste kwartaal 2010 => in de lijnen met maandloon januari, februari en maart wordt telkens 250 EUR in mindering gebracht. Indien de promotor zelf een billijke verdeling hanteert, kan dit worden aanvaard.

Premies kunnen niet beschouwd worden als cofinanciering aangezien de toekenning er van volledig los staat van de uitvoering van het EFRO-project.

k) Bestuurders

Een bestuurdersvergoeding is subsidiabel onder de rubriek personeel als er een loon betaald wordt aan de bestuurder via het sociale secretariaat van de promotor en mits voorlegging van de bestuurdersovereenkomst.

Als echter via een vennootschap van de bestuurder prestaties geleverd en gefactureerd worden aan de promotor (prestaties van de bestuurder zelf of van ander personeel binnen zijn vennootschap), dan moeten deze ondergebracht worden in de rubriek externe prestaties. De naleving van de wet op de overheidsopdrachten moet gecontroleerd worden, als de promotor een aanbestedende overheid is.

In dit kader kan aansluitend verwezen worden naar artikel 10 van de wet van 24/12/1993 inzake overheidsopdrachten betreffende belangenvermenging, waarbij het verboden is voor een ambtenaar, openbare gezagdrager of ieder ander natuurlijk of rechtspersoon belast met een openbare dienst, rechtstreeks of onrechtstreeks tussen te komen bij de gunning van en het toezicht op de uitvoering van een overheidsopdracht, van zodra hij persoonlijk of via een tussenpersoon, belangen heeft in één van de inschrijvende ondernemingen.

l) Patronale RSZ

Indien de patronale RSZ op vakantiegeld en/of eindejaarspremie niet apart vermeld wordt in de bewijsstukken, kan de totale patronale RSZ aanvaard worden in de betrokken maand (bv. geen RSZ in de kostenlijn met vakantiegeld, totale RSZ in kostenlijn met maandloon mei). Indien de promotor zelf een billijke berekening hanteert, kan dit worden aanvaard.

Patronale RSZ op niet-subsidiabele loonkosten is zelf ook niet subsidiabel.

3.3. Rubriek Werkingskosten

❖ Algemene regel

Werkingskosten zijn de **rechtstreeks** aan het project verbonden uitgaven voor de algemene werking van het project. De ingediende werkingskosten mogen de redelijke

behoefte van het project niet overtreffen. Werkingskosten zijn verifieerbaar aan de hand van facturen en betalingsbewijzen.

❖ **Praktijk**

Subsidiabel:

- De kosten volledig gerelateerd aan het EFRO-project of de kosten deels gerelateerd aan het EFRO-project mits toepassing van een billijke verdeelsleutel (dus enkel rechtstreeks aan project gerelateerde kosten).
- De rechtstreeks aan het project verbonden uitgaven voor verbruikersmaterialen, hulpgoederen, grondstoffen en gereedschappen met korte levensduur (bijvoorbeeld inktpatronen, papier, batterijen, kantoorbenodigdheden, ...).
- Activiteitsonkosten: de kosten die het organiseren van activiteiten binnen het project met zich meebrengen, bv. huur van een geluidsinstallatie, huur van een zaal,
- Kosten voor het gebruik van gespecialiseerde apparatuur.
- Huur die aan derden moet worden betaald voor het gebruik van gebouwen, lokalen, apparatuur, materiaal,
- Reis- en verblijfkosten in functie van het project: verplaatsingen met openbaar vervoer (geen 1ste klasse), kilometervergoedingen, onkostennota's werknemers, autoleasing, brandstofkosten in geval van verplaatsing met bedrijfswagen eigendom van de werkgever/werknemer (m.a.w. geen leasingwagen). Enkel de kosten gemaakt in functie van het project zijn subsidiabel.
- Vrijwilligersvergoedingen: vergoedingen voor vrijwilligers die taken opnemen in de uitvoering van het project.
- Aanwervingskosten van personeel voor het project
- Vormingskosten: kosten voor het volgen van opleidingen door de vrijwilligers en/of aangeworven personen in functie van de realisatie van het project. Als gebruikt gemaakt wordt van bv. BEA dan komt enkel het eigen aandeel werkelijk gedragen door de promotor in aanmerking voor subsidiëring.
- Sprekersvergoedingen: vergoedingen voor externe experts (aantoonbaar via factuur of onkostennota), exclusief geschenken.
- Beroepskledij.
- Restaurantkosten en andere representatiekosten: moeten altijd projectgelieerd zijn én tot een minimum beperkt worden.

Niet subsidiabel:

- De kosten die buiten de projectperiode worden gefactureerd. Bijvoorbeeld: project loopt van 01/01/10 tot 31/12/11, dan komt bij een werkingsproject de huur van de gebouwen van december 2009 niet in aanmerking.
- Afschrijvingskosten (vallen onder de rubriek investeringen).
- Kilometervergoeding voor verplaatsing met bedrijfswagen (eigendom werkgever/werknemer).
- Brandstofkosten/tankkaarten (uitzondering voor verplaatsing met een bedrijfswagen eigendom van werkgever/werknemer –geen leasing- en mits toepassing van een verdeelsleutel).
- Verhuur aan zichzelf of 'interne huuraanrekening'. Dit is het aanrekenen van een huurprijs aan de promotor voor het ter beschikking stellen van gebouwen en infrastructuur, waarvan de promotor reeds eigenaar is voor het uitoefenen van activiteiten die geen betrekking hebben op het project. Dit geldt ook als de eigenaar een meerderheidsparticipatie heeft in de onderneming, die promotor is. Interne

huuraanrekening en afschrijving van gebouwen kunnen mits aanvaardbare verdeelsleutel eventueel ingebracht worden onder de rubriek overhead.

Bewijsstukken:

- De werkingskosten moeten bewezen worden via vereffende facturen of via boekingsstukken met vergelijkbare bewijskracht binnen de vooropgestelde projectperiode.
- In geval van huur is een kopie van het huurcontract noodzakelijk.
- Het bewijs van betaling moet geleverd worden met een rekeninguittreksel (of gelijkwaardig). Voor betalingen met een cheque moet worden aangetoond dat de cheque effectief van de rekening is gegaan.
- De promotor moet een billijke verdeelsleutel toepassen als de werkingskosten niet volledig aan het project toewijsbaar zijn en de berekeningswijze van deze verdeelsleutel aangeven.
- Onkostennota's (bijvoorbeeld terugbetaling van kosten voorgeschoten door personeelsleden) zijn slechts als bewijsstuk aanvaardbaar voor zover er duidelijk vermeld wordt wie de onkosten gemaakt heeft, voor welk project evenals een gedetailleerde omschrijving van de gemaakte kosten. De onkostennota moet ondertekend zijn door de persoon die de kosten indient. De originele factuur of het kasticket moet worden toegevoegd als het beschikbaar is.
- Verplaatsingskosten van projectmedewerkers met de eigen wagen in functie van het project maken deel uit van de werkingskosten. Deze kosten moeten per werknemer opgelijst worden met aanduiding van de gemaakte verplaatsing en worden ondertekend door de medewerker die de kosten maakte.
- Verplaatsingskosten van projectmedewerkers met het openbaar vervoer in functie van het project maken deel uit van de werkingskosten. Enkel Economy Class is aanvaardbaar. De verplaatsingen moeten gestaafd worden door de facturen of reisbiljetten. Als de projectmedewerker deze heeft voorgeschoten dan kunnen de gemaakte kosten worden gerecupereerd via bovenvermelde onkostennota.
- Volledige factuur autoleasing is subsidiabel indien volledige inzet op het EFRO-project (geen sleutel beroepsmatig/privé gebruik). Indien geen volledige inzet op EFRO dient een gepaste verdeelsleutel te worden toegepast (bv. theoretisch affectatiepercentage personeelslid op EFRO toepassen op leasingfactuur wagen personeelslid).
- Brandstofkosten/tankkaarten zijn enkel subsidiabel in geval van verplaatsing met een eigendom van werkgever/werknemer (geen leasing) en mits toepassing van een verdeelsleutel gebaseerd op de effectieve verplaatsingen in het kader van EFRO.
- Normaalgezien komen enkel de verplaatsingskosten van de rechtstreekse projectmedewerkers in aanmerking. Occasionele verplaatsingskosten van andere personeelsleden van de organisatie kunnen in aanmerking komen mits verantwoording van de reden. De dossierbehandelaar beoordeelt deze verantwoording en beslist over het al dan niet aanvaarden van deze verplaatsingskosten.
- Als in het kader van reis- en verblijfkosten overnachtingen worden ingebracht geldt ook hier de regel dat in principe enkel overnachtingen van projectmedewerkers subsidiabel zijn (uitzonderingen moeten verantwoord worden en zullen al dan niet goedgekeurd worden door de dossierbehandelaar).
- Als vrijwilligersvergoedingen worden ingebracht, moet altijd vermeld worden waarvoor de vrijwilliger ingeschakeld werd. Volgende gegevens moeten vermeld worden voor het inbrengen van vrijwilligersvergoedingen: naam en adres van de vrijwilliger, de activiteit waarvoor de vrijwilliger ingeschakeld is en een gehandtekende verklaring van de vrijwilliger dat hij het bedrag ontvangen heeft.

- Restaurantkosten en andere representatiekosten kunnen enkel aanvaard worden op basis van een factuur of BTW-bon (voor restaurantkosten). Het maximale aanvaardbare bedrag per persoon per restaurantbezoek bedraagt **50 euro inclusief BTW**. Desgevallend zal de dossierbehandelaar de restaurantrekening dus beperken.

3.4. Rubriek Overhead

❖ Algemene regel

Overheadkosten zijn indirecte kosten die gebaseerd zijn op de werkelijke kosten die verband houden met de uitvoering van het project en die indien nodig verhoudingsgewijs volgens een naar behoren gemotiveerde faire en billijke methode worden toegerekend aan het project. Deze kosten zijn met andere woorden vaak niet voor 100% aan het project toe te wijzen omdat ze geïntegreerd zijn in de algemene werking van de organisatie. Overhead bedraagt maximaal 15% van de personeels- en werkingskosten. Overheadkosten kunnen niet overlappen met werkingskosten.

❖ Praktijk

Subsidiabel:

- onderhoudskosten;
- water, gas, elektriciteit, verwarming, verlichting;
- telecommunicatie (telefoon, fax, gsm, internet);
- verzekeringen;
- andere overhead zoals kosten van administratie & beheer, afschrijving gebouw, interne huur, ...;
- indirecte personeelskosten.

Als de promotor bij de opmaak van zijn projectvoorstel vaststelt dat hij het maximum van 15% van personeels- en werkingskosten zal overschrijden, beperkt hij de overhead bij voorkeur zelf door de indirecte personeelskosten uit de projectbegroting te houden.

Als een verdeelsleutel wordt toegepast moet de promotor deze sleutel vermelden en aantonen hoe hij hieraan is gekomen. Deze verdeelsleutel wordt bij voorkeur berekend op basis van het aantal personeelsleden ingezet op het EFRO-project ten opzichte van het totale aantal personeelsleden van de promotor, waarbij desgevallend ook rekening wordt gehouden met het affectatiepercentage van het personeel op het project.

Overhead kan normaalgezien enkel ingebracht worden als er personeels- en werkingskosten zijn. Uitzonderingen kunnen enkel toegestaan worden als er een duidelijke link met het project bestaat, bijvoorbeeld verzekering bouwrisico's afgesloten in het kader van een investeringsproject.

Indirecte personeelskosten

Indirecte personeelskosten betreffen de loonkosten van personeel dat prestaties levert in het kader van het EFRO-project, met dien verstande dat het geen inhoudelijke prestaties maar eerder prestaties van ondersteunende aard zijn zoals onder andere projectboekhouding en projectadministratie.

Indirecte personeelskosten kunnen enkel en alleen ingebracht worden in de rubriek overhead. Er kan in totaal niet meer dan 0,20 VTE per jaar voorzien worden per partner voor indirecte personeelskosten.

Het goedgekeurde projectvoorstel omvat minimaal volgende informatie per indirect personeelslid:

- naam: indien gekend, anders vermelding N.N.
- functie of taakbeschrijving
- raming van de brutojaarloonkost volgens arbeidscontract
- arbeidsregime volgens arbeidscontract (voltijds/deeltijds)
- raming van de tijdsbesteding ikv project, uitgedrukt % VTE (= theoretisch affectatie %)
- periode waarin de tijdsinzet gepresteerd zal worden, uitgedrukt in maanden
- raming van de subsidiabele personeelskost: brutojaarloonkost * affectatiepercentage

Voor de indirecte personeelskosten gelden dezelfde regels als voor directe personeelskosten wat betreft de subsidiabele en niet-subsidiabele bestanddelen van de loonkost.

Niet subsidiabel:

- geschenken (ook niet voor sprekers)
- fiscale of boetezegels

Bewijsstukken:

- In het kader van de rapportering dienen geen bewijsstukken te worden ingediend, de overhead kan met andere woorden op forfaitaire wijze worden toegestaan aan het percentage goedgekeurd in de laatste projectdefinitie. Ook in het geval van controle ter plaatse dient de promotor geen bewijsstukken voor te leggen.
- Alle relevante regelgeving (bijvoorbeeld wetgeving overheidsopdrachten) blijft onverminderd van toepassing.

Aanrekening:

- Als de in de rapportering aanvaarde uitgaven voor personeels- en werkingskosten lager liggen dan de voorziene personeels- en werkingskosten in het goedgekeurde project, dan zal ook de aanvaarde overhead lager zijn dan de voorziene overhead (goedgekeurd overheadpercentage wordt toegepast op de werkelijk aanvaarde uitgaven personeel en werking).
- Overheadkosten kunnen voor maximaal 15% van de personeels- en werkingskosten in aanmerking worden genomen. Als het door het Comité van Toezicht goedgekeurde percentage (het goedgekeurde bedrag overheadkosten ten opzichte van de goedgekeurde personeelskosten en werkingskosten) lager ligt dan 15%, moet telkens dit lagere percentage worden gehanteerd bij het berekenen van de aanvaardbare overheadkosten per betalingsaanvraag. Het is met andere woorden niet toegelaten standaard 15% toe te passen als 'voorafname' op het door het CVT goedgekeurde overheadbedrag en dan naderhand te beperken tot dit goedgekeurde bedrag (dit om te vermijden dat teveel overhead aanvaard wordt in geval uiteindelijk minder personeels- en/of werkingskosten worden ingediend).
- De 10%-regel is niet van toepassing op overhead (goedgekeurd bedrag kan nooit overschreden worden).

3.5. Rubriek Externe prestaties

❖ Algemene regel

Deze rubriek omvat de kosten van de prestaties die door externen (derden) in het kader van het project worden geleverd.

❖ Praktijk

- Op externe prestaties mag geen overhead aangerekend worden.
- Als een aanzienlijk bedrag externe prestaties niet voorzien werd als subrubriek in de initiële kostendetailering, dan is het aangewezen een aanpassing te laten goedkeuren.
- Wedstrijden zijn subsidiabel op voorwaarde dat dit is goedgekeurd door het Comité van Toezicht. In het kader van wedstrijden is het dus mogelijk vergoedingen voor juryleden en vergoedingen en/of prijzen voor de deelnemers te aanvaarden.
- Vergoedingen voor artistieke prestaties zijn subsidiabel op voorwaarde dat dit werd goedgekeurd door het Comité van Toezicht.
- Promotor en copromotor kunnen onderling niet factureren. Als er toch onderlinge facturatie gebeurt dan zal de promotor moeten aantonen dat de wet op de overheidsopdrachten correct is toegepast.

Subsidiabel:

- Vergoedingen/erelonen voor architect, veiligheidscoördinator, studie-, engineering-, milieu- en consulentenbureaus, notaris, stabiliteitsstudie, technisch advies, grondverzet, advies brandbeveiliging, ...
- Uitgaven voor ondersteuning door externe organisaties
- Uitgaven voor evaluaties door externe organisaties

De tarieven moeten marktconform zijn. Voor technische functies kan verwezen worden naar de KVIV-normen.

Bewijsstukken:

- De kosten van de externe prestaties moeten worden bewezen via facturen/ereloonnota's of via boekingsstukken met vergelijkbare bewijskracht (geen loonstaten, in dat geval zijn het personeelskosten).
- Als de promotor externe prestaties inhuurt, moet dit altijd vastgelegd worden in een contract waaruit gedetailleerd blijkt wat de ingehuurde prestatie inhoudt.
- Het bewijs van betaling moet geleverd worden met een rekeninguittreksel (of gelijkwaardig). Voor betalingen met een cheque moet worden aangetoond dat de cheque effectief van de rekening is gegaan.
- De promotoren die de regelgeving inzake overheidsopdrachten moeten toepassen, moeten kunnen aantonen dat dit bij het afsluiten van contracten met derden effectief gebeurd is.

3.6. Promotie en publiciteit

❖ Algemene regel

Alle kosten met een duidelijke focus op promotie naar externen zijn subsidiabel binnen de rubriek promotie en publiciteit.

❖ **Praktijk**

- Folder, brochure, gedenkplaat, website, tentoonstelling, gadgets, foto's,
- Opmaak van promotiemateriaal: ontwerp, design, layout, ...
- Realisatie van promotiemateriaal: drukken, publiceren, produceren, ...
- Verspreiding van promotiemateriaal: per post, ...
- Kosten voor persvoorstellingen, evenementen, enz. zijn subsidiabel indien gericht op externen.
- De kosten van promotie en publiciteit moeten worden bewezen via facturen of via boekingsstukken met vergelijkbare bewijskracht.
- Het bewijs van betaling moet geleverd worden met een rekeninguittreksel (of gelijkwaardig). Voor betalingen met een cheque moet worden aangetoond dat de cheque effectief van de rekening is gegaan.
- Op promotie en publiciteit mag geen overhead aangerekend worden.
- De promotor moet ook de bewijsstukken inzake de gevoerde promotie meesturen, zoals bijvoorbeeld folders, publicaties, foto's van werfbord en gedenkplaat, ...

4. Specifieke thema's

4.1. Inkomsten

❖ **Algemene regel**

De vaststelling van de EFRO-subsidie moet voldoende rekening houden met eventuele projectinkomsten om overfinanciering te vermijden.

Inkomstengenererende projecten hebben betrekking op een investering in infrastructuur voor het gebruik waarvan de gebruikers een vergoeding betalen, op de verkoop of de verhuur van land of gebouwen of de levering van diensten tegen betaling.

Inkomsten betreffen dus de geldstromen rechtstreeks afkomstig van betalingen door gebruikers/kopers, ze betreffen geen geldstromen afkomstig van publieke bijdragen en subsidies, financiering via privaat vermogen, ... Het betreft evenmin de louter indirecte en niet-meetbare inkomsten, zoals bijvoorbeeld gecreëerde meerwaarde door investeringen aan een gebouw, verhogen van de attractiviteit van een gebied door investeringen in het openbaar domein, verhogen van de naambekendheid van een organisatie na het uitvoeren van een demonstratieproject, ...

Voorbeelden van inkomstengenererende investeringsprojecten:

- bedrijfsinfrastructuur (bedrijvencentra, doorgangsgebouwen, ...);
- onthaalinfrastructuur (multifunctionele ruimtes, congresinfrastructuur, ...);
- toeristische infrastructuur;
- bedrijventerreinen;
- ...

Voorbeelden van inkomstengenererende werkingsprojecten:

- adviesverlening of begeleiding tegen betaling (bv. advies energie-efficiëntie);
- verhuur van materieel (bv. fietsenverhuur);

- ontvangst van inkomgelden en inschrijvingsgelden (bv. betalende seminars);
- verkoop van goederen (bv. juridische boeken, toeristische gidsen, ...) ;
- ...

Om het onderscheid tussen werkings- en investeringsprojecten te maken, moet gekeken worden naar de hoofddoelstelling van het project. Het kostenplaatje kan ook een duidelijke indicatie geven. Als het project hoofdzakelijk uit investeringen bestaat (> 50% van de voorziene kosten) dan betreft het een investerings- of infrastructuurproject. Als het project daarentegen hoofdzakelijk uit andere kosten bestaat (personeel, werking, overhead, externe prestaties en/of promotie) dan betreft het een werkingsproject (beperkte investeringskosten zijn uiteraard mogelijk).

Projecten waar dit onderscheid niet kan worden gemaakt (bv. 50% investeringen en 50% personeelskosten) moeten individueel worden beoordeeld.

Promotor en copromotoren moeten in hun projectvoorstel altijd toelichting geven betreffende de situatie inzake inkomsten. Volgende gevallen kunnen zich voordoen:

	Raming mogelijk	Raming niet mogelijk	Inkomsten NVT
Werkingsproject	Aftrekken geraamde inkomsten tijdens projectperiode	Aftrekken werkelijke inkomsten tijdens projectperiode	Geen inkomsten of project met staatssteun
Investeringsproject met totale kost ≤ 1.000.000 euro	Aftrekken geraamde netto-inkomsten tijdens referentieperiode van 10 jaar	Aftrekken werkelijke inkomsten tot 5 jaar na voltooiing	Geen inkomsten, geen netto-inkomsten of project met staatssteun
Investeringsproject met totale kost > 1.000.000 euro	Toepassen funding gap methode	Aftrekken werkelijke inkomsten tot 5 jaar na voltooiing	Geen inkomsten, geen netto-inkomsten of project met staatssteun

GEVAL 1: Inkomsten kunnen van tevoren objectief geraamd worden

1.1 Investeringsproject met totale kost > 1.000.000 EUR

De vaststelling van de EFRO-subsidie moet voldoende rekening houden met de projectinkomsten, zodat de bijdrage van EFRO wordt afgestemd op de bruto zelf-financieringsmarge van het project en zich geen overfinanciering voordoet (zogenaamde funding gap methode).

Artikel 55 van Verordening 1083/2006 bepaalt dat de subsidiabele uitgaven niet hoger mogen zijn dan de investeringskosten na aftrek van de actuele waarde van de netto-

inkomsten die de investering heeft opgeleverd tijdens een bepaalde referentieperiode die past bij de betrokken investeringscategorie.

Bij de berekening wordt ook rekening gehouden met de categorie van het project, de normaal verwachte rentabiliteit van de betrokken investering en met het beginsel 'de vervuiler betaalt'.

Als niet alle investeringskosten voor medefinanciering in aanmerking komen, worden de netto-inkomsten verhoudingsgewijs toegerekend aan de wel en niet subsidiabele delen van de investeringskosten.

Actuele waarde

Als geldstromen in verschillende jaren worden samengenomen moet de tijdwaarde van geld in aanmerking worden genomen (toekomstige geldstromen zijn in huidige termen minder waard). Men zal dan toekomstige geldstromen naar het heden verdisconteren via een disconteringsvoet om aldus de actuele waarde te verkrijgen. De Europese Commissie adviseert het gebruik van een financiële discontovoet van 5% in reële termen als indicatieve benchmark voor publieke investeringsprojecten die medefinanciering van EFRO ontvangen.

Er mag echter van de 5%-benchmark worden afgeweken op grond van:

- de specifieke macro-economische situatie in de lidstaat
- het soort investeerder: de discontovoet kan bv. hoger zijn voor PPS-projecten, waarin door het gebruik van privaat kapitaal de alternatieve kapitaalkosten hoger kunnen liggen
- de betrokken sector (vervoer, milieu, energie, enz.)

Als de discontovoet in reële termen wordt uitgedrukt, moet de berekening tegen constante prijzen plaatsvinden. Als lopende prijzen worden gebruikt, moet een nominale discontovoet worden toegepast.

Referentieperiode

De referentieperiode is het aantal jaren waarvoor voorspellingen worden gedaan in de inkomstenraming. De voorspellingen van het toekomstige verloop van het project moeten betrekking hebben op een periode die aansluit bij de nuttige levensduur van het project en lang genoeg is om een beeld te geven van de te verwachten effecten op de langere termijn. De levensduur verschilt afhankelijk van de aard van de investering.

In geval van investeringsprojecten stelt de Europese Commissie volgende indicatieve referentieperiodes per sector voor:

Spoorwegen	30 jaar
Wegenbouw	25 à 30 jaar
Water & milieu	30 jaar
Energie	15 à 25 jaar
Telecommunicatie	15 jaar
Industrie	10 jaar
Andere dienstverlening	15 jaar

De referentieperiode begint vanaf de start van de investeringskosten (niet vanaf de start van de inkomsten).

Restwaarde

Als de economisch relevante duur van het project langer is dan de referentieperiode, moet ook rekening worden gehouden met een restwaarde. Men kan hiervoor de netto contante waarde van de activa in het laatste jaar van de referentieperiode gebruiken.

Netto-inkomsten

De netto-inkomsten zijn de inkomsten plus de restwaarde minus de exploitatiekosten. De promotor moet de detailberekening van de netto-inkomsten (samenstelling en raming inkomsten, samenstelling en raming exploitatiekosten en toelichting raming restwaarde) aanleveren.

Exploitatiekosten

Exploitatiekosten zijn de kosten van de exploitatie van een investering (personeel, electriciteit, ...), inclusief de kosten van regulier en bijzonder onderhoud, maar exclusief afschrijvings- of kapitaalkosten.

Normaal verwachte rentabiliteit

Onder rentabiliteit verstaat men het verschil tussen ontvangen winsten en geïnvesteerd bedrag. De rentabiliteit kan sterk afhankelijk zijn van de risico's die aan het project verbonden zijn. Vertrekkende van de normaal verwachte rentabiliteit kan nagegaan worden of het vooropgestelde financieringsschema aanvaardbaar is. Bij een gemiddeld tot hoge verwachte rentabiliteit zal de financiering voornamelijk via leningen moeten gebeuren, bij lage tot geen verwachte rentabiliteit zal een volledige financiering via subsidies mogelijk zijn.

Berekeningsmethode

- 1) bepaal netto-inkomsten => inkomsten + restwaarde – exploitatiekosten
- 2) verdisconteer netto-inkomsten en totale investeringskosten (inclusief eventueel niet-subsidiabele uitgaven in kader van een EFRO-project) aan reële discontovoet van 5% (voor elk jaar van de referentieperiode delen door $(1,05)^n$ waarbij n = het betrokken jaar, dus in jaar 1 delen door 1,05, in jaar 2 delen door $(1,05)^2$, in jaar 3 delen door $(1,05)^3$, ...)
- 3) bepaal de funding gap => verdisconteerde totale investeringskosten – verdisconteerde netto-inkomsten
- 4) bepaal funding gap ratio => funding gap / verdisconteerde totale investeringskosten
- 5) bepaal EFRO-subsidie => subsidiabele projectuitgaven * funding gap ratio * EFRO-percentage

Cijfervoorbeeld

Er wordt 40% EFRO-steun gevraagd voor een inkomstengenererend project. Het project heeft een totale investeringskost van 100 waarvan 80 subsidiabel is in het kader van het EFRO-project. Het project kent volgende kasstromen tijdens referentieperiode van 20 jaar:

constante prijzen van 2007

Jaar	Investeringskosten	Operationele kosten	Inkomsten	Restwaarde	Nettokasstroom
2007	25	-	-	-	- 25
2008	25	-	-	-	- 25
2009	25	-	-	-	- 25
2010	25	-	-	-	- 25
2011	-	2	4	-	2
2012	-	2	4	-	2
2013	-	2	4	-	2
2014	-	2	4	-	2
2015	-	2	4	-	2
2016	-	2	4	-	2
2017	-	2	4	-	2
2018	-	2	4	-	2
2019	-	2	4	-	2
2020	-	2	4	-	2
2021	-	2	4	-	2
2022	-	2	4	-	2
2023	-	2	4	-	2
2024	-	2	4	-	2
2025	-	2	4	-	2
2026	-	2	4	5	7
Totaal	100	32	64	5	
Totaal (verdisconteerd)	89	18	36	2	-68,93

	Verdisconteerde waarden	Niet-verdisconteerde waarden
1) Totale investeringskosten		100
2) waarvan subsidiabel (EC) (aanne)me		80
3) Verdisconteerde investeringskosten (DIC)	89	
4) Verdisconteerde netto-inkomsten (DNR) = 36+2-18	20	
5) 5)		
6) 6)		

- 1) bepaal netto-inkomsten => inkomsten + restwaarde – exploitatiekosten
i. $64 + 5 - 32 = 37$

- 2) verdisconteer netto-inkomsten en totale investeringskosten
 - i. 100 heeft actuele waarde 89
 - ii. 37 heeft actuele waarde 20
- 3) bepaal funding gap => verdisconteerde totale investeringskosten - verdisconteerde netto-inkomsten
 - i. $89 - 20 = 69$
- 4) bepaal funding gap ratio => funding gap / verdisconteerde totale investeringskosten
 - i. $69 / 89 = 78 \%$
- 5) bepaal EFRO-subsidie => subsidiabele projectuitgaven * funding gap ratio * EFRO-percentage
=> $80 * 78\% * 40\% = 25$

Aanvullende opmerkingen:

- 1) Een investeringsproject omvat normaal enkel de investeringskosten. De exploitatiekosten (werking, personeel, ...) volgen dan pas na beëindiging van de investering en dus na afloop van het EFRO-project (het is met andere woorden niet opgenomen in de EFRO-kosten). Als dit niet het geval is en de EFRO-kosten zowel investeringskosten als exploitatiekosten omvatten, dan moet bij toepassing van de funding gap hiermee rekening gehouden worden aangezien het geven van EFRO-subsidie op de exploitatiekosten én tegelijk het aftrekken van deze exploitatiekosten ter bepaling netto-inkomsten de promotor een dubbel voordeel zou geven. Bij voorkeur worden de exploitatiekosten uit de EFRO-kosten gehouden. In het geval ze deel uitmaken van de EFRO-kosten kunnen de exploitatiekosten pas in mindering van de inkomsten gebracht worden ná de projectperiode.
- 2) Wanneer investeerder en operator/expoitant verschillend zijn moet een totale geconsolideerde analyse uitgevoerd worden (inkomsten van investeerder en operator).
- 3) De volledige berekeningswijze is een verplichte bijlage bij het projectvoorstel. U dient de funding gap-berekening door een onafhankelijke externe instantie te laten opstellen of te laten valideren teneinde aan de beheersautoriteit de nodige garantie op redelijkheid van de aangegeven netto-inkomsten te kunnen geven. De kosten voor deze externe analyse kunnen als kost opgenomen worden in de projectbegroting.

1.2 Investeringsproject met totale kost \leq 1.000.000 EUR

Voor projecten met een totale kost kleiner of gelijk aan 1.000.000 EUR, mag de funding gap methode vervangen worden door een vereenvoudigde methode voor de verwerking van de inkomsten. De promotor staat in voor de raming van de netto-inkomsten gedurende een referentieperiode van 10 jaar. Deze netto-inkomsten worden in mindering gebracht van de totale kostprijs van de actie vooraleer de EFRO-steun wordt berekend.

- netto-inkomsten: geraamde opbrengsten voortvloeiend uit het project minus exploitatiekosten in de loop van de referentieperiode.

- exploitatiekosten: onkosten verbonden aan de werking van het investeringsproject, met inbegrip van de normale en buitengewone onderhoudskosten, maar uitgezonderd afschrijvings- en kapitaalkosten.
- referentieperiode: 10 jaar

1.3 Werkingsproject

Voor werkingsprojecten (ongeacht het bedrag van de totale kost) moeten de inkomsten die gegenereerd zullen worden tijdens de duur van het project, zoals opbrengsten van verkoop, verhuur, dienstverlening of inschrijvingsgelden, geraamd worden en volledig of verhoudingsgewijs in mindering gebracht worden op de voor medefinanciering in aanmerking komende uitgaven vooraleer de EFRO-steun berekend wordt. De referentieperiode is hier dus altijd gelijk aan de projectperiode.

GEVAL 2: Inkomsten kunnen niet op voorhand objectief geraamd worden

Om inkomsten vooraf objectief te kunnen rammen moet het mogelijk zijn de hoofdelementen van inkomsten, met name de prijs en de vraag, te kunnen voorspellen. Belangrijk hiertoe zijn vooral de beschikbaarheid van consistente gegevens en de al opgedane ervaringen met gelijkaardige projecten.

Een duidelijke verantwoording is noodzakelijk als bij investeringsprojecten in uitzonderlijke gevallen een op voorhand objectieve raming van de netto-inkomsten niet mogelijk is. Daarenboven worden de binnen 5 jaar na voltooiing van de actie effectief gegenereerde netto-inkomsten ex post in mindering gebracht van de subsidiabele uitgaven. In voorkomend geval wordt overgegaan tot terugvordering van onrechtmatig betaalde EFRO-steun. De certificeringsautoriteit brengt deze inkomsten ook in mindering op de gedeclareerde uitgaven aan de Europese Commissie. EFRO-middelen die zo vrijkomen, kunnen toegewezen worden aan andere projecten. Het in mindering brengen van inkomsten kan gebeuren tot de afsluiting van het programma door de beheersautoriteit (maart 2017).

Bij investeringsprojecten waarvan de inkomsten vooraf niet objectief geraamd kunnen worden zal de projectovereenkomst vermelden dat de netto-inkomsten binnen 5 jaar na voltooiing in mindering gebracht zullen worden. Het programmasecretariaat houdt een overzicht bij van de te monitoren projecten.

In het geval van werkingsprojecten waar de inkomsten niet van tevoren objectief geraamd kunnen worden, zullen de tijdens de projectperiode effectief gegenereerde inkomsten afgetrokken worden van de totale efro-projectuitgaven vooraleer de EFRO-subsidie te berekenen.

GEVAL 3: Inkomsten niet van toepassing

Artikel 55 inzake inkomsten geldt niet voor de volgende gevallen:

- projecten die geen inkomsten genereren;
- projecten waar de inkomsten de exploitatiekosten niet volledig dekken (geen netto-inkomsten);
- projecten waarvoor de voorschriften inzake staatssteun gelden.

❖ **Praktijk**

Monitoring van inkomsten: algemene regel

Een monitoring van de netto-inkomsten is noodzakelijk tot 3 jaar na de afsluiting van het programma. In het geval een raming van de netto-inkomsten op voorhand niet mogelijk was, is dit vanzelfsprekend. Als de funding gap-methode werd toegepast, zal er bij correcte toepassing van de methode en bij ongewijzigde omstandigheden voor de uitvoering van het project geen reden zijn tot aanpassing van de EFRO-steun. Als echter via monitoring belangrijke afwijkingen worden vastgesteld, zal een aanpassing noodzakelijk zijn.

Als na de afsluiting van het programma en tot uiterlijk 3 jaar na afsluiting wordt vastgesteld dat op geen enkele wijze rekening werd gehouden met inkomsten (niet via funding gap-methode noch via in mindering brengen tot 5 jaar na voltooiing), dan moeten effectief gegenereerde netto-inkomsten teruggestort worden in de algemene EU-begroting en dit in verhouding tot de EFRO-bijdrage. Als bijvoorbeeld meerinkomsten ten bedrage van 100 worden vastgesteld en het EFRO percentage is 40%, dan zal een bedrag van 40 in de algemene EU-begroting teruggestort moeten worden. Dergelijke teruggestorte middelen zijn definitief verloren voor het Doelstelling 2-programma (kunnen met andere woorden niet toegewezen worden aan andere projecten). Meer specifiek is terugstorting in de algemene EU-begroting noodzakelijk als:

- bij gebruik van de funding gap-methode in de periode tussen afsluiting van het programma en ten laatste 3 jaar na afsluiting, wordt vastgesteld dat er belangrijke afwijkingen zijn (> 10%) tussen geraamde en effectieve netto-inkomsten;
- de periode van 5 jaar na de voltooiing van het project eindigt ná de afsluiting van het programma (waardoor het in mindering brengen niet meer mogelijk is) en ten laatste 3 jaar na de afsluiting;
- wordt aangetoond ten laatste 3 jaar na de afsluiting van het programma dat binnen de periode van 5 jaar na voltooiing niet alle gegenereerde netto-inkomsten werden afgetrokken.

Bij afwijkingen van de netto-inkomsten van meer dan 10% zal de Commissie er van uitgaan dat de funding gap-methode initieel niet correct berekend werd. Dergelijke afwijkingen kunnen bijvoorbeeld te wijten zijn aan wijzigingen in de berekening (prijswijzigingen) of initieel niet voorziene inkomsten. Afwijkingen die het gevolg zijn van externe economische omstandigheden (bv. onvoorziene inflatie) geven geen aanleiding tot terugstorting in de EU-begroting.

Werkingsprojecten

Het Comité van Toezicht zal normaal altijd rekening houden met een raming van eventuele inkomsten tijdens de projectperiode vooraleer de EFRO-steun goed te keuren

De promotor zal bij elke betalingsaanvraag de effectieve inkomsten voor de betrokken rapporteringsperiode moeten opgeven en hij zal de initieel voorziene totale projectkosten (exclusief de inkomsten) moeten bewijzen. Als effectieve kosten en/of inkomsten niet gelijk zijn aan de geraamde, dan moet de dossierbehandelaar een correctie met betrekking tot de inkomsten doorvoeren.

Investeringsprojecten

Investeringsprojecten genereren pas inkomsten na de voltooiing van het project, de promotor kan met andere woorden bij het indienen van de financiële rapporteringen geen effectieve inkomsten aangeven (eventueel met uitzondering van de aanvraag van het saldo). Bij investeringsprojecten vindt de controle op inkomsten dan ook niet bij de controle op stukken, maar voornamelijk bij volgende stappen in het controletraject plaats (controle ter plaatse, controle door onafhankelijke instanties, controle door de Europese Commissie, ...), zijnde na de einddatum van de projectperiode. Bij de behandeling van de rapporten berekent de dossierbehandelaar de EFRO-steun op basis van de door de promotor bewezen totale projectkosten (exclusief inkomsten) en de raming van de inkomsten (via funding gap of via raming op 10 jaar).

De promotor moet, ongeacht eventuele latere controles, ook na de afsluiting van zijn project de beheersautoriteit onmiddellijk inlichten bij vastgestelde of verwachte afwijkingen (afwijkingen van meer dan 10%) van de effectieve inkomsten ten opzichte van de geraamde inkomsten gedurende de referentieperiode zoals gehanteerd bij de initiële raming van de netto-inkomsten. Dan wordt een aangepaste inkomstenraming opgemaakt met desgevallend een aangepaste EFRO-steun. Concreet is de promotor verplicht afwijkingen te melden tot eind 2022.

4.2. BTW en andere heffingen en belastingen

❖ Algemene regel

BTW is enkel subsidiabel indien effectief en definitief door de eindbegunstigde/eindontvanger gedragen. BTW die op enigerlei wijze kan worden teruggevorderd is niet subsidiabel (zelfs wanneer BTW niet daadwerkelijk door de eindbegunstigde wordt teruggevorderd). Alle andere belastingen en heffingen zijn niet subsidiabel.

❖ Praktijk

Met de vraag of de eindbegunstigde of de eindontvanger een publiek- dan wel een privaatrechtelijke status heeft, wordt geen rekening gehouden bij de beslissing of de BTW een subsidiabele uitgave vormt.

Om de BTW al dan niet in aanmerking te kunnen nemen voor EFRO-subsidiëring, moet het BTW-statuuat van de promotor gecontroleerd worden.

- Is hij niet BTW-plichtig (met andere woorden geen BTW-nummer) dan is de door hem ingediende BTW een subsidiabele uitgave.
- Is hij wel BTW-plichtig (met andere woorden een BTW-nummer en dus de mogelijkheid tot terugvordering van betaalde BTW bij de BTW-administratie) dan is de door hem ingediende BTW géén subsidiabele uitgave.
- Bij gedeeltelijk BTW-plichtigen (gemengd BTW statuut) moet het juiste percentage genoteerd worden. Dan komt de BTW slechts gedeeltelijk in aanmerking.

Bij afwijking van bovenvermelde gevallen moet de promotor bijkomende toelichting verstrekken (bv. BTW-plichtig, maar niet voor de activiteiten die gesubsidieerd worden in het kader van het EFRO-project).

Het is mogelijk dat binnen één project een verandering van BTW statuut optreedt (bijvoorbeeld van niet BTW-plichtig naar gemengd BTW statuut). Dit moet in rekening worden gebracht bij het berekenen van de totale subsidiabele uitgaven. (eventueel ook retroactief naargelang startdatum aangegeven in de brief van FOD Financiën).

Bij een promotor die gemengd btw-plichtig is wordt bij de controle op stukken gewerkt met het voorlopige verhoudingsgetal dat van kracht is bij de start van het project. Wijzigingen aan het verhoudingsgetal tijdens het project moeten gemeld worden. Dan zijn retroactieve verrekeningen mogelijk. Bij de controle ter plaatse wordt nagegaan of het laatst gebruikte verhoudingsgetal nog van kracht is.

Bewijsstukken:

- Bij BTW-plichtigen moet het BTW-nummer worden vermeld.
- Bij een gemengd BTW statuut is de promotor verplicht om het meeste recente attest van de fiscus bij te voegen waarop het vooropgestelde percentage is vermeld.
- Ook de datum van het in voege gaan van dit BTW statuut moet worden meegedeeld.

❖ Bijzondere gevallen BTW

BTW door medecontractant

BTW door medecontractant betreft een verlegging van de heffing: voor werk in onroerende staat verricht voor de beroepswerkzaamheden van een klant die BTW-plichtig is wordt geen BTW in rekening gebracht. Op de factuur vindt men noch het BTW-tarief noch het bedrag van de verschuldigde BTW terug, enkel de vermelding 'BTW te voldoen door medecontractant – KB nr. 1 artikel 20'. De medecontractant (= klant) is verplicht de verschuldigde BTW te verleggen naar vak 56 van zijn periodieke BTW-aangifte.

N.B. werk in onroerende staat = werk aan een onroerend goed of levering met plaatsing van een roerend goed dat door zijn plaatsing onroerend wordt (bv. ingebouwde kasten, sanitaire installatie, ...).

Als een promotor facturen inbrengt met BTW medecontractant kan de BTW enkel aanvaard worden als de promotor de BTW aantoont via de BTW-aangifte vak 56 en het aankoopdagboek (via het aankoopdagboek kan het bedrag in vak 56 van de aangifte opnieuw samengesteld worden).

BTW en buitenlandse facturen

Als een promotor iets aankoopt bij een buitenlandse leverancier zal op de factuur geen BTW terug te vinden zijn. De promotor zal echter wél de BTW moeten betalen en het bedrag van de factuur moeten verwerken in zijn BTW-aangifte (EU-lidstaat: BTW in vak 55 en belastbare basis in vak 86, niet-EU-lidstaat: BTW in vak 57 en belastbare basis in vak 88). Als de promotor de verschuldigde BTW aantoont via zijn BTW-aangifte en de ermee gepaard gaande betaling, dan is die BTW aanvaardbaar voor EFRO-subsidiëring.

4.3. Bijdragen in natura

- ❖ Algemene regel

Inbreng in natura is subsidiabel als aan onderstaande voorwaarden voldaan wordt.

- ❖ Praktijk

Voorwaarden:

- De inbreng in natura is voorzien in het goedgekeurde projectvoorstel
- Het gaat om de inbreng van grond of onroerend goed, uitrusting of materieel, 'know how', research of professionele activiteiten, niet-betaald vrijwilligerswerk of zakelijke rechten (erfpacht, vruchtgebruik, opstal, ...)
- De waarde van de inbreng is door een onafhankelijke beëdigde of bevoegde instantie bepaald
- In voorkomend geval is voldaan aan de regels die vereist zijn voor de aankoop van tweedehands materieel, van grond (beperking tot 10 %) en van een onroerend goed.
- Activatie kost in de boekhouding (voorwaarde gesteld bij inbreng erfpacht)
- De EFRO-steun mag niet meer bedragen dan de totale subsidiabele uitgaven aan het eind van het project min de bijdragen in natura

Bijvoorbeeld:

Totale kost van het project = 800.000 euro

EFRO (40%) = 320.000 euro

MAAR: bijdrage in natura = 500.000 euro, waardoor de EFRO-bijdrage de totale subsidiabele uitgaven, exclusief bijdrage in natura overschrijdt.

Berekening:

Totale subsidiabele uitgaven – bijdrage in natura = maximum bedrag voor EFRO-steun
800.000 euro - 500.000 euro = 300.000 euro (max EFRO-steun)

Niet subsidiabel:

- Inbreng van supervisie
- Inbreng in natura voor financiële instrumenten (risicokapitaal- en leningsfondsen, garantiefondsen en leasing).

Bewijsstukken:

- In geval van geleverde prestaties (research, professionele activiteiten, onbetaald vrijwilligerswerk) moet de projectverantwoordelijke een prestatieregister voorleggen, betreffende het aantal personen en hun bestede tijd, aangevuld met het normale uur- en dagtarief voor de verrichte werkzaamheden.
- Als het om de inbreng van grond, onroerende goederen of zakelijke rechten gaat, dan moet de waarde door een onafhankelijke taxateur of een bevoegde financiële instantie worden gecertificeerd. Dit certificaat moet bij het dossier worden gevoegd.
- Ook de inbreng van 'know how' is niet per definitie uitgesloten. Gezien het in de praktijk heel moeilijk is om de waarde van dergelijke inbreng te schatten moet hier zeer omzichtig mee worden omgegaan.
- In geval van inbreng van materieel (PC's, machines, software) moet de promotor aantonen dat de vooropgestelde inbrengwaarde op een realistische basis is vastgesteld, bijvoorbeeld via kostprijsvergelijking met gelijkaardig materieel.

4.4. Meerkosten gelijke kansen

Meerkosten die voortvloeien uit de toepassing van het beginsel 'gelijke kansen, niet-discriminatie en toegankelijkheid' zijn subsidiabel onder de betreffende relevante rubriek, bijvoorbeeld meerkosten bij infrastructuurprojecten, vertaling naar 'easy to read', omzetting naar bepaalde standaarden, vertalingen in gebarentaal,

4.5. Aankoop van tweedehands materieel

- ❖ Algemene regel

De aankoopkosten van tweedehands materieel komen voor medefinanciering in aanmerking als aan onderstaande voorwaarden is voldaan.

- ❖ Praktijk

Voorwaarden:

- De prijs van het tweedehands materieel mag niet hoger liggen dan de marktwaarde en moet lager liggen dan de kostprijs van soortgelijk nieuw materieel, aan te tonen via gevraagde offertes.

Bewijsstukken:

- De factuur van de aankoop van tweedehands materieel moet worden bijgevoegd.
- Het bewijs van betaling wordt geleverd met een rekeninguittreksel (of gelijkwaardig). Voor betalingen met een cheque moet worden aangetoond dat de cheque effectief van de rekening is gegaan.
- Bewijs dat aan de voorwaarde werd voldaan (via offertes).

4.6. Cash betalingen

De door de eindbegunstigde gedane betalingen moeten standaard worden gestaafd met vereffende facturen en betalingsbewijzen. Voor betalingen met een cheque moet worden aangetoond dat de cheque effectief van de rekening is gegaan.

Cash betaalde facturen en kasticketten komen enkel in aanmerking mits voldoende bewijs (betalingsbewijs, stempel/handtekening/verklaring leverancier, uittreksel kasboek, ...).

4.7. Interne facturatie of kostenverrekening

Organisaties die hun kosten willen kennen, gaan vaak de verschillende afdelingen verzelfstandigen (bv. informatica-afdeling, personeelsafdeling, ...). De diverse interne zelfstandige afdelingen kunnen dan onderling factureren (interne facturatie).

Elke afdeling stuurt interne facturen voor haar diensten/producten naar de andere afdelingen binnen de organisatie (de informatica-afdeling stuurt bv. een factuur naar een andere interne afdeling die om een nieuwe pc gevraagd heeft). Deze prestatie moet tegen marktconforme prijzen gebeuren (om de prijzen te bepalen worden vaak overeenkomsten tussen afdelingen afgesloten: de zogenaamde SLA's of Service Level

Agreements bepalen welk product of welke service de interne klant mag verwachten). Een interne factuur kan louter boekhoudkundig verwerkt worden (geen geldstroom) of kan effectief betaald worden (geldstroom tussen de afdelingen).

Interne facturatie is aanvaardbaar voor EFRO-subsidiëring als:

- de interne factuur en het bewijs van betaling of bewijs van boekhoudkundige verwerking voorgelegd kunnen worden;
- in geval van leveringen de facturerende afdeling in voorkomend geval de wet op de overheidsopdrachten heeft nageleefd bij de oorspronkelijke aankoop van de goederen bij externe leverancier.

Bij facturatie van werken/leveringen/diensten tussen zuivere interne afdelingen van dezelfde organisatie is de wet op de overheidsopdrachten dus niet van toepassing.

In deze context kan ook verwezen worden naar de zogenaamde 'in house' overeenkomsten die eveneens ontsnappen aan de toepassing van de wet op de overheidsopdrachten. Het betreft hier meestal binnen eenzelfde overheidsstructuur gesloten overeenkomsten tussen instanties met afzonderlijke rechtspersoonlijkheid, in functie van hun respectieve taken en bevoegdheden. Zo kan een moederoverheid zonder beperking een beroep doen op een dochteragentschap als de moeder op de dochter toezicht uitoefent zoals op de eigen diensten (dochter moet hierbij volledig publiek zijn, dus zonder enige privé-participatie) én de dochter tegelijkertijd het merendeel van haar activiteiten verricht ten behoeve van de moeder. Dat inhouse overeenkomsten buiten de marktwerking mogen blijven is het evidente gevolg van het recht van iedere overheid om haar interne structuur naar eigen wens op te zetten.

4.8. Bank-, financierings- en andere kosten , uitgaven voor rechtsbijstand

❖ Algemene regel

Financierings-, bank- en andere kosten en uitgaven voor rechtsbijstand zijn subsidiabel als zij noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het project.

❖ Praktijk

Subsidiabel:

- Kosten van juridisch advies, notariskosten of kosten voor technische of financiële expertise zijn subsidiabel als zij rechtstreeks betrekking hebben op het project en ook noodzakelijk zijn voor de voorbereiding of uitvoering ervan (indiening bij externe prestaties).
- Kosten voor verstrekte garanties door een bank of financiële instelling komen in aanmerking als de garanties vereist zijn door de nationale of communautaire wetgeving of door de beschikking van de Commissie tot goedkeuring van de bijstand.

Niet subsidiabel:

- Kosten verbonden aan financiële transacties, wisselprovisies en wisselkoersverliezen
- Bankkosten voor het openen en houden van rekeningen
- Debetintresten komen niet in aanmerking voor EFRO-subsidies.

- Kosten van leningen (intresten)
- Uitgaven voor boetes, financiële sancties en proceskosten zijn niet subsidiabel.

Bewijsstukken:

- Kosten voor juridisch advies, notariskosten of kosten voor technische of financiële expertise worden bewezen via facturen/ereloonnota's en betalingsbewijzen.

4.9. Leasing

❖ Algemene regel

Uitgaven in verband met leasing, zowel wat betreft leasingnemer als leasinggever, zijn onder bepaalde voorwaarden subsidiabel op voorwaarde dat enkel de EFRO-gerelateerde kosten gesubsidieerd worden (indien nodig via verdeelsleutel).

❖ Praktijk

Voorwaarden in geval van subsidie aan leasinggever:

- De leasinggever is de rechtstreekse ontvanger van de EFRO-steun.
- De betaalde EFRO-steun komt uiteindelijk volledig ten voordele van de leasingnemer doordat de leasingprijs verlaagd wordt met het bedrag van de EFRO-steun. De leasinggever moet het bewijs hiervan leveren (bijvoorbeeld door het duidelijk uitsplitsen van de leasingprijs).
- De EFRO-steun wordt gegeven enkel en alleen op de aankoop van het goed door de leasinggever, te bewijzen via factuur en betalingsbewijs (aankoopprijs kan nooit hoger zijn dan de marktwaarde).
- De leaseovereenkomst moet voorzien in een koopoptie of in een minimale leasingperiode die overeenstemt met de nuttige levensduur van het geleasede goed.
- In geval van vervroegde beëindiging van de minimale leasingperiode moet het deel van de EFRO-steun dat overeenkomt met de resterende periode worden terugbetaald.
- Bij subsidiëring van leasing moet het leasingcontract altijd bijgevoegd zijn.

Voorwaarden in geval van subsidie aan leasingnemer:

- De leasingnemer is de rechtstreekse ontvanger van de EFRO-steun.
- De EFRO-steun wordt gegeven op de leasingprijs die betaald wordt aan de leasinggever, te bewijzen via factuur en betalingsbewijs. Enkel de leasing tijdens de projectperiode kan in aanmerking komen (zelfs als de leaseovereenkomst nog doorloopt na het einde van de projectperiode).
- Volledige factuur autoleasing is subsidiabel indien volledige inzet op het EFRO-project. Indien geen volledige inzet op EFRO dient een gepaste verdeelsleutel te worden toegepast (bv. theoretisch affectatiepercentage personeelslid op EFRO toepassen op leasingfactuur wagen personeelslid).
- Bij subsidiëring van leasing moet het leasingcontract altijd bijgevoegd zijn.

Voorwaarden in geval van sale & lease back:

- Sale & lease back: de eigenaar verkoopt een goed en gaat ditzelfde goed vervolgens leasen van de koper (de eigenaar maakt op deze manier kapitaal vrij terwijl hij toch van het goed gebruik blijft maken).

- De leasingprijs die betaald wordt in het kader van sale & lease back kan een subsidiabele uitgave zijn overeenkomstig de voorwaarden in geval van subsidie aan de leasingnemer of de aankoopkost van het goed kan een subsidiabele uitgave zijn overeenkomstig de voorwaarden in geval van subsidie aan de leasinggever.

4.10. Uitgaven van overheidsdiensten

❖ Algemene regel

Uitgaven van overheidsdiensten die voortvloeien uit de wettelijke verantwoordelijkheden van de overheidsinstantie of uit de dagelijkse beheers-, toezicht- en controleopdrachten van de overheid (met andere woorden uitgaven die volgen uit het reguliere beleid en de reguliere taken van de overheid) komen niet voor EFRO-steun in aanmerking.

❖ Praktijk

Op deze algemene regel bestaan volgende uitzonderingen:

- 1) Uitgaven van overheidsdiensten kunnen in aanmerking komen voor EFRO-steun in het kader van de Technische Bijstand van het Doelstelling 2-programma.
- 2) Uitgaven van overheidsdiensten kunnen in aanmerking komen voor EFRO-steun wanneer de overheid zelf promotor is van een specifiek project (additioneel aan het reguliere beleid). De betrokken uitgaven moeten verband houden met daadwerkelijk en rechtstreeks voor het project betaalde kosten en moeten worden aangetoond aan de hand van facturen en betalingsbewijzen of boekingsstukken met vergelijkbare bewijskracht.
- 3) Uitgaven van overheidsdiensten kunnen in aanmerking komen voor EFRO-steun als het kosten betreft van professionele diensten die door een overheidsdienst worden verleend aan een promotor in het kader van de uitvoering van zijn project. Deze kosten worden door de overheid gefactureerd aan de promotor. De promotor moet dus de gemaakte kosten bewijzen via facturen en betalingsbewijzen of via stukken met gelijkwaardige bewijskracht.

4.11. Eigen inbreng (85%-regel)

❖ Algemene regel

De totale subsidiabele kosten worden gelijkgesteld aan 100%. De rechtstreekse overheidsbijdrage van Vlaanderen en Europa aan een project mag maximaal 85% zijn.

❖ Praktijk

Vlaanderen en Europa subsidiëren maximaal 85%. De promotor moet dus 15% cofinanciering elders vinden. Deze 15% wordt vaak 'eigen inbreng' genoemd, maar kan eveneens gerealiseerd worden door subsidies van andere overheden (bv. provincie, stad, federale overheid, ...).

De effectieve eigen inbreng is de inbreng van eigen financiële middelen, de promotor zal dus van elke factuur minimaal 15% zelf betalen. Deze eigen middelen kunnen

onrechtstreeks afkomstig zijn van overheidssubsidies: overheidsbijdragen niet rechtstreeks bestemd voor het EFRO-project (subsidies niet toegewezen voor het realiseren van dit welbepaalde EFRO-project, zonder welbepaalde tegenprestatie, maar eerder algemene subsidies door de promotor zelf te bestemmen) kunnen ook beschouwd worden als eigen middelen. Bijvoorbeeld: vzw HLM ontvangt jaarlijks een algemene werkingsubsidie van de Vlaamse overheid. De vzw kan beslissen om een EFRO-project uit te voeren en een deel van de algemene werkingmiddelen hiervoor in te zetten. Dit kan beschouwd worden als een eigen inbreng van de vzw (en niet meer als een Vlaamse subsidie die meegeteld wordt in de 85%).

Als een project opgesplitst wordt in verschillende deelprojecten dan moet de 85%-regel bij voorkeur maar niet noodzakelijk op niveau deelproject nageleefd worden. Op niveau totaalproject moet de 85%-regel wel gerespecteerd worden.

Gegeneerde inkomsten worden niet beschouwd als eigen inbreng van de promotor.

Om de 15% andere cofinanciering te realiseren kan de promotor ook sponsoring inbrengen (bv. sponsor XYZ steunt met geld, goederen of diensten de promotor in zijn werking in ruil voor bv. naamvermelding). Als de sponsoring niet met geld maar met goederen of diensten gebeurt, dan moet de waarde hiervan op objectieve wijze bepaald worden.

Bij de uitbetaling van de laatste betalingsaanvraag wordt er een controle ter plaatse uitgevoerd die zal nagaan of aan de voorwaarden van de financiering van het totale project is tegemoet gekomen. De promotor moet de beheersautoriteit onmiddellijk op de hoogte brengen als hij uiteindelijk meer projectsubsidies zal ontvangen dan initieel voorzien. Bij controle ter plaatse wordt via de boekhouding altijd gecontroleerd of er geen overfinanciering van het project bestaat. Indien nodig zal de EFRO-steun worden aangepast.

4.12. Cheques

Cheques (bijvoorbeeld in het kader van dienstencheques, ...) worden in de regel deels gesubsidieerd en deels door de promotor zelf betaald. Het gedeelte dat de promotor effectief zelf betaald heeft, kan ingediend worden voor EFRO-subsidiëring.

Bijvoorbeeld: cheques ter waarde van 300 euro, de promotor betaalt hiervan de helft en kan dus 150 euro kosten opnemen in zijn betalingsaanvraag. Hij krijgt hierop dan bv. 40% EFRO en 40% Vlaamse steun, en betaalt nog 20% zelf. Zijn uiteindelijke eigen bijdrage in de cheques ten bedrage van 300 wordt dan 30.

5. Opsporing en melding van onregelmatigheden

Een onregelmatigheid wordt gedefinieerd als elke inbreuk op het Gemeenschapsrecht die bestaat in een handelen of nalaten van een promotor of copromotor waardoor de algemene begroting van de Gemeenschappen wordt of zou kunnen worden benadeeld als gevolg van een onverschuldigde uitgave. Deze definitie omvat dus alle soorten objectieve gedragingen (een handeling of het nalaten van een handeling), ook als er geen sprake is

van opzet, die een overtreding of niet-naleving van het Gemeenschapsrecht inhouden en waardoor de Gemeenschapsbegroting wordt of zou kunnen worden benadeeld.

De lidstaten moeten de Commissie binnen twee maanden na afloop van elk kwartaal een lijst toezenden met de onregelmatigheden ten aanzien waarvan een eerste administratieve of gerechtelijke vaststelling is opgemaakt. Volgende gevallen worden niet beschouwd als onregelmatigheden en moeten niet gemeld worden aan de Commissie:

- gevallen waarin de enige onregelmatigheid erin bestaat dat de actie geheel of gedeeltelijk niet wordt uitgevoerd wegens het faillissement van de promotor (onregelmatigheden voorafgaand aan een faillissement en elk vermoeden van fraude moeten wel gemeld worden);
- gevallen die door de promotor uit eigen beweging ter kennis van de beheers- of certificatieautoriteit worden gebracht voordat zij door één van beide worden ontdekt, hetzij vóór, hetzij na toekenning van de EFRO-steun.
- gevallen die door de beheers- of certificatieautoriteit worden ontdekt en rechtgezet vóór de uitbetaling van de overheidsbijdrage aan de begunstigde en vóór opnemings van de uitgave in de aan de Commissie voorgelegde uitgavenstaat. Als de ontdekking ná betaling geschiedt, dan is terugvordering noodzakelijk.

De promotor doet onverwijld mededeling aan het programmasecretariaat over feiten en omstandigheden, waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat zij invloed hebben op het recht van voortbestaan van de EFRO-subsidie, alsook van een verzoek aan de rechtbank tot verlening van uitstel van betaling, een gerechtelijk akkoord of een faillissement van de promotor, dan wel van één van de copromotoren.

Bij vermoeden van een onregelmatigheid kan de beheersautoriteit opdracht geven aan de certificatieautoriteit tot voorlopige opschorting van de uitbetaling van de toegekende EFRO-steun. Als na grondig onderzoek van het project blijkt dat onregelmatigheden zijn begaan, wordt het project voorgelegd aan het Comité van Toezicht dat kan beslissen tot definitieve opschorting van de EFRO-steun en tot terugvordering van de al uitgekeerde steun. Na afloop van de programmaperiode, ingeval het Comité van Toezicht niet meer samenkomt, kan de beheersautoriteit autonoom beslissen tot stopzetting van de uitbetalingen en terugvordering van al uitgekeerde bedragen. Deze terugvordering kan gebeuren via de aanpassing van het nog verschuldigde saldo of via een effectieve opdracht tot terugvordering.